

MESERIASUL AZ IPAROS DER GEWERBETREIBENDE MUNKAADÓK LAPJA

Erdély és Bánság kis- és középparasainak hetilapja. — Az Ipartestületek Szövetsége, az aradi Iparos Ötthon, az Ipari Szindikátusok, a Romániai Építőmesterek Szövetsége és a Timisoarai Vendéglőzők és Kávésok Ipartestülete hivatalos lapja. Egyesülve a Timisoarai „Az Iparos”-sal és a „Fodrász Újság”-gal.

„Tiszteld a tisztos ipart!”

Conferința ministerială din Timișoara

Industriași și Comercianții din Timișoara cer mai multă indulgență la impuneri și reducerea chiriilor exagerate la prăvălii

Chestiunea impozitelor.

În anul 1930, în întreaga țară 222.146 negustori au fost impuși după un venit impozabil de 7.626.109.766 Lei, deci cota de cap ne dă un venit impozabil în medie de lei 34.338.

Față de aceasta tot în anul 1930, cei 7621 de negustori contribuabili din jud. Timiș-Torontal au fost impuși după un venit impozabil de Lei 451.170.308, — deci cota de cap a venitului impozabil este în medie de Lei 59.200.—

Ca urmare, negustorii din județul Timiș-Torontal au fost impuși după un venit impozabil cu 72 la sută mai urcat, decât media generală pe țară.

Impunerile dăunătoare din județul Timiș-Torontal, s'au agravat în ultimii trei ani și mai mult căci la impunerile făcute în acest interval, s'au operat urcări de 20-50 la sută.

Pe teritoriul însăși, al Municipiului Timișoara în anul 1930 au existat — (în afară de societăți anonime și meseriași) — 2527 contribuabili comercianți și industriași, cari au fost impuși după un venit impozabil de Lei 218.746.434 deci cota de cap constituie un venit impozabil de Lei 86.564.

Față de aceasta în București, capitala țării a cărei circulație și superioritate comercială nici nu poate fi comparată cu circulația comercială a orașului nostru, 13.055 negustori și industriași au fost impuși după un venit impozabil de 1.330.598.017, deci cota venitului impozabil pe cap ne dă media de Lei 101.923.

Disproporția dintre cele două orașe, care-și găsește expresia în importanța lor economică deosebită, în numărul locuitorilor lor în bogăția populației, în posibilitățile de câștig ale acestia etc., în nici un caz nu justifică ca media venitului impozabil să fie în Timișoara numai cu 20 la sută mai redusă decât aceia din Capitala țării.

În județul Timiș-Torontal se incasează întotdeauna aproximativ 80—85% a impozitelor evaluate, pe când în unele părți ale țării nu intră de cât 30—40% a acestora.

Aceasta este o dovadă, că județul Timiș-Torontal este populat de o populație patriotică, credincioasă datoriei și ar fi un fapt împotriva statului să se agraveze dispoziția contribuabilă a acestei populații.

Memoriul cere ca Administrația financiară de constatarea impozitelor directe din Timișoara, ca la desbaterea apelurilor să manifeste față de contribuabili cea mai mare cruțare.

Reducerea chiriilor la prăvălii.

În Timișoara, începând cu data, când libera transacție a fost restabilită, chiriile prăvăliilor sunt atât de insuportabile de mari, încât nu numai că împiedică orice dezvoltare a profesiunii comerciale, dar împiedică și orice prosperitate a comerțului.

Dacă energice măsuri guvernamentale nu pun capăt cămătăriei de chirii din Timișoara vechile firme comerciale din Timișoara, vor

Miért kalkulálunk és ha kalkulálunk, miért nem kalkulálunk?

A helyes kalkuláció szabályai az asztalosiparban

Hatvanhatféle üzemköltség terheli az asztalos minden produktumát. — Százezer lej anyagára 150 ezer lej munkabér és 90.000 lej üzemköltség esik az asztalosiparban, az iparos keresetének beszámítása nélkül. — A kereskedő haszonra dolgozik, a termelő iparos csak keresetre.

Minden szakmának össze kell fogni, mert különben továbbra is álom marad a helyes kalkuláció

Írta: CZEILER ISTVAN.

A közhatóságok mindenkor számos kötelezettséggel terheltek és a jövőben még fokozottabb arányban fogják terhelni az iparost. Annyiféle kötelezettség labirintusában nem csoda, ha belezavarodik és önkéntelenül valamilyen mulasztásba esik az iparos. Már pedig a legkisebb hiba is súlyos következményeket von maga után. Nem elég a pénzbüntetés, ami nélkül igen kevesen tudnak működni, sokszor még az elzárás megalázó veszélye is fenyeget.

Pedig, hogy saját szakmáját, az asztalosipart említsem, — bizony rossz üzlet manapság iparosnak lenni. Igen rossz üzlet még akkor is, ha a közterhek súlyos bilincseit és a büntetések állandóan fenyegető veszélyét figyelmen kívül hagyjuk.

Alábbiakban arról szeretnék iparostestvéreim okulására néhány gyakorlati megállapítást tenni, hogy miért olyan rossz pálya manapság az iparos mesterség. Nem hinném, hogy töleim, az öreg embertől, akinek háta mögött több évtized iparos múltja, szorgalmas munkája, tapasztalatai állanak, rossz néven veszik, hogyha ezek a megállapítások nem lesznek mindig hízélgőek asztalos kartársaimra. Azzal kell kezdenem, hogy manapság, ha a kiadásainkat hozzáadjuk az üzemköltségekhez, ki fog tűnni, hogy egy valamire való asztalos iparos üzemköltsége jóval többet

tesz ki, mint amennyi legjobb esetben a megélhetésre szükséges.

És mégis vannak asztalos iparosok, akik azt mondják, hogy azért tudnak olyan olcsón dolgozni, illetve vállalni, mert nekik —

nincsenek üzemköltségeik.

Ezekről a csodálatos ipari zenikről azonban, — sajnos — a végén mégis mindig kiderül, hogy nem jegyeznek, könyvet nem vezetnek, nem szoktak, vagy talán nem is tudnak számolni.

Amikor ezek az iparosok még, mint segédek dolgoztak, meg tudták becsülni a munka értékét. Tudtak számolni. Most, hogy mesterekké, vállalkozókká lettek, lebecsülik a munkát, letörlik a munkabéreket és a készmunka rendes, normális árait. Így aztán magukkal rántják a szolid iparost is, mivelhogy ez utóbbi, normális árért nem juthat miattuk munkához.

Manapság éppen az asztalosipari munkát fizetik a legsilányabban, mert az asztalosiparos maga nyomja le az árakat, maga becsüli le munkájának értékét. Mit várhatunk akkor az asztalos munkaadóitól és a nagyközönségtől?

Ilyen körülmények között — természetesen — ha élni is akar az asztalos iparos (mert mi türelem-tagadás, élni mégis csak kell) akkor

az az összeg, amely a megélhetéséhez szükséges

fi toate nevoite să închidă prăvăliile pe rând, după cum până acum foarte mulți negustori au devenit victime chiriei prea exagerate.

Dat fiind, că Timișoara este un oraș de mari construcții, unde 400—500 prăvălii mai de seamă își găsesc așezarea pe același arteră principală, negustorul din Timișoara este mai bine legat de prăvălia sa decât negustorul din alte orașe, neputând să părăsească un local, a cărui clientelă singură a creiat-o el însăși.

Cât de insuportabil de mari sunt în Timișoara chiriile prăvăliilor, vom dovedi de pildă cu cele ce urmează:

O prăvălie mică, clasificată în clasa a IX-a patentei fixe, care însă se găsește pe o stradă principală, arteră importantă de circulație, plătește anual în medie o chirie de lei 60.000 ceiașe înseamnă, că până când impozitele lui către stat înglobează cu 10 la sută suma de Lei 9000, trebuie să plătească proprietarului său, drept chirie de 7 ori atât. Luând drept

bază, că venitul net al acestui negustor este de lei 100.000, impozitul constituie 4.5 la sută a venitului său brut, pe când chiria este de 30 la sută a acestui venit, și 60 la sută a venitului său net.

Pe artera principală de circulație a orașului Timișoara, chiria prăvăliilor este, abătându-se dela normal de Lei 80—100.000 anual, chiar și mai mari, ceiașe este o sarcină atât de insuportabilă (o regie de 40—50 la sută a venitului brut și de 80 la sută a venitului net) încât se simte, atât în interesul publicului consumator, cât în interesul menținerii comerțului, nevoia unor dispozițiuni guvernamentale spre înfrânarea speculei nesăbuite cu chiriile din Timișoara.

Toate aceste cereri și doleanțe ale negustorilor din Timișoara sunt documentate și susținute printr'un bogat material statistic, totuși în cercurile interesate nu se crede, că toate aceste doleanțe vor putea fi satisfăcute.

ges, vagy az üzemköltség valamely tételének vagy valamely hitelezőnek a rovására megy.

Az iparos pedig a boldogulás és gyarapodás helyett az adósságok tengerébe merül. Nem tud

Mi az oka a kisipari piac katasztrófális le- romlásának?

Mondjátok meg, kedves kartások, hogy hát ki ennek az oka? Senki más, mint az asztalosiparos maga.

Mert a mindenfél jövő megterheléseket szó nélkül elfogadja, mert kellően nem számol, mert járványosan dal benne a munka iránti fahélyság, tekintet nélkül az eredményre.

Hogyha kellően számolná, az

hami pontossággal kalkulálnék kellene a fű- anyagot, a vegyes anyagot, a munkabért (gépi és kézi), az üzemköltséget, a keresetét, az ugynevezett rendes polgári hasznát, mert csak akkor jön ki az ár, amely mellett dolgoznia kell az iparosnak.

Nem szükséges összekapkodni a munkákat (hadd jusson másnak is), mert korlátozott mennyiségű munka után is kell legyen annyi keresete az iparosnak, amennyi tisztességes existenciájához szükséges. Sőt, ha jól kalkulált, még az üzemét is fejlesztheti, a saját és családja jövőjéről is gondoskodhatik. Ezt parancsolja a józan ész!

Rendezett államban a közalkalmazottak mű-

tizetni, nem tud kötelezettségeinek megfelelni. A jövőjéről gondoskodni pedig éppen nem képes. Ha munkaképtelenné válik és nem akar mások terhére lenni, mehet boldulni, vagy örökre bucsút mondhat ennek a nyomorult világnak.

kódásuk befejeztével nyugdíjat kapnak. És rend-
jén is van. Kérdezem, hogy

egy hosszú munkás élet után mi jár az ipar-
osnak?

Pedig az iparos korábban kezdte és később hagy-
ja abba a munkát. Dolgozik nemcsak fizikai erő-
vel, hanem minden szellemi erejének igénybe vé-
telével is.

Eszméljete asztalosiparos társaim! Jól van-e
ez így, amint mostanában van? Azt hiszem, ütött
már a 12 óra, hogy helyzetünk feljavításáért
valamilyen akcióba kezdünk, mert a mai rend-
szer, jobban mondva rendszertelenség, anarchia,
jóra nem, csak rosszra vezethet.

Akadjon már közöttetek is egy bátor ember,
aki össze mer hívni benneteket egy-egy értekezlet-
re, amelyen őszintén és becsületesen fel meri tár-
ni a helyzetet, összes nehézségeivel és káros kö-
rülményeivel együtt és reá mer mutatni a kive-
zető utra is, amely egy jobb, biztosabb és nyu-
godtabb jövő felé viszi az asztalos-iparost.

Hozzatok ezen az értekezleten bölcs határozatokat, ezeket aztán őszintén és becsületesen haj-
sátok is végre.

Milyen üzemköltségei vannak egy asztalos- műhelynek?

A helyes kalkulációnak egyedül és kizárólag
az lehet az alapja, hogy pontosan tudjuk és ér-
vényesítsük is, ami költségünk a vállalt munkára
volt, mert csak így tudjuk biztosítani a magunk
megélhetését biztosító hasznát. Alább 66 pontba
foglaltam össze azokat a fontosabb kiadásokat,
amelyek mint üzemköltségek minden asztalosmü-
helyt megterhelnek.

Ezek az üzemköltségek több csoportra osz-
thatók fel. Vannak általános költségek, amelyeket
minden esetben viselniük kell, még ha semmi
munkánk sincs. Visszont vannak a termeléssel ösz-
szekötött üzemköltségek, amelyek a vállalt mun-
kamennyiséggel arányban emelkednek.

I. ÁLTALÁNOS KÖLTSÉGEK.

1. A befektetett tőke kamata.
2. Műhely és irodabér meg az esetben is, ha
saját házában van az üzem elhelyezése.
3. Állami adók.
4. Városi adók és takarék.
5. Illetékek.
6. Iparkamrai vagy munkakamrai illetékek.
7. Ipari-üzleti és szindikátusi tagdíjak.
8. Szakkönyvek és folyóiratok.
9. Jótékony egyesületi tagdíjak, adományok
és utóvi ajándékok.
10. Jutalékok.

— Megint háromkor.

— No jól van, kis fiam, feküdj rá szépen a
karodra és aludj egyet hét óráig.

Máig is azt hiszem, hogy azért a bűnömért
száz esztendő elenged nekem a jó Isten a purga-
tóriumban. Viszont külön szurokfürdőt érdemel-
nék azért, ha lett volna lelkelem nyaggatni a prag-
ma cicával egy tizenegy éves gyereket, aki napu-
ta negyedfélórát alszik. És máig sem teszek szem-
rehányást magamnak érte, hogy önhatalmúlag
megreformáltam az inasoktatást, kidobtam a tan-
tervből a közismeretet és negyven inasgyereknek
az Ezeregyéjszakát adtam elő heti egy órában. Ez
is ért annyit, mint a méterrud. Míg a többi asz-
tályokban egész esztendőn át csattogva, pufogva,
ordítva, jajgatva folyt az omberszelidítés, minál-
lunk olyan csend volt, amilyen csak egy kirgiz
jurtában lehet, mikor az egész sátoraljja gyerek
körülül a mesemondót.

Az ám, csak hogy a jurtában nincs vizsga, az
inaskolában meg van. Ugy kívánja a törvény,
hogy olyankor felüljön a katedrara egy iparoske-
lő honfitárs és az számon vegye a tanítótól, mit
adott tíz hónapon keresztül tízszer tíz koronáért.

Az én vizsgabiztosom nagyon tekintélyes em-
ber volt. Nagy hasa, aranylánc akkora, hogy
megbírta a kutostorlát s tán három háza is a
Belvárosban, gyulladásoz szemű kis inasok téglá-
vá vált álmaiból. Azonfelül valami adócsalási
ügye is volt akkoriban, s azt az újságírók piszkál-
ták ki, már akkor is minden rosszat azok követ-
tek el. Egy szóval egészen rendén való volt, hogy
mérgeesen nézzen rám a vizsgabiztos és lesza-
marazzon az inasaimon keresztül.

Hiszen a szó köztünk maradjon, meg is érde-
meltük. Ha Ali babát és a negyven rablót adhat-

11. Napilapok és képeslapok.
12. Üzleti könyvek és nyomtatványok.
13. Okmány és repülőbélyeg.
14. Postaköltség és bélyeg.
15. Vízdíj.
16. Tűzbiztosítás.
17. Irodafelügyelet és kellékek.
18. Világítás.
19. Utiköltségek (helyi és vidéki.)
20. Szemétfuvarozás.
21. Keményseprés és égetés.
22. Klozet-takarítás.
23. Váltóúrlapok.
24. Irodai személyzet fizetése.
25. Rajzpapír és kellékek.
26. Épület-karbantartás.
27. Takarítás.
28. Mentőszekrény gyógy és kőszerek.
29. Ügyvédi és perköltségek.
30. Üzleti vesztések.

II. A MUNKA MEGSZERZÉSÉRE IRANYULÓ KÖLTSÉGEK.

31. A tervek beszerzése.
32. Rajzok elkészítése.
33. Költségvetés megszerkesztése és leírása.
34. Ovadékok és azok megszerzésével járó
költségek.
35. Szerződés díja és bélyegei.

III. A TERMELES KÖLTSÉGEI.

a) nyersanyag.

36. Az anyag beszerzésével járó költségek.
37. Az anyag szállítása és raktározása.
38. A felhasznált fenyő-anyag a százalékosan
megállapítandó hulladékokkal.
39. A felhasznált keményfa-anyag százaléko-
san megállapítandó hulladékokkal.
40. A felhasznált panelek és enyvezett la-
pok.
41. A felhasznált furniok.

b) mellékanyagok

42. Enyv.
43. Üvegpapír.

INKASSZÓ.

Lúke ur nagyon mérgező, mert a pasas nem
akar fizetni. Végülis olyan éktelen dühbe jön,
hogy ordítani kezd:

— Hallja, ha maga azt hiszi, hogy egy hülyé-
vel van dolga, akkor bennem emberére talál.

A kalcinált szóda

(MÓRA FERENC hátrahagyott írásából.)

A *pragmatica sanctio*-ról* is volt szép olvas-
mányunk, mert az is beletartozik az inasi közis-
meretbe. Alighanem valami akadémikusból lehe-
tett kinyírva, mert egy csöppet értelmetlen volt.
(De csak éppen annyira, amennyire a tudomány
kemélysége megkívánja.) Megpróbáltam a neve-
zetes és költséges törvényt a gyerekeimnek elma-
gyarázni a maguk nyelvén. Aki nem aludt, vagy
legyet nem fogdosott, az hallgatta is türelmesen.

— Nő fiam, — simogattam ki egy hét múlva
egy hűka gyereknek a haját a gyulladásoz szemé-
ből — hát tudod-e még, hogy miről meséltem a
multkor?

Szelidképű, csendes, jó gyerek volt, mindig
végigaludta az órát. Most is elásította a felelet
felét, belapislogva a könyvből:

— A... a ticáról.

— Ne beszélj csacsmaököket, te. Mi az a tica?

— Vagy iné... a cicáról.

— Mi a mesterséged? — emeltem föl az ál-
lalt.

— Pék vagyok.

— Hány órákor feküdtél le az éjszaka?

— Háromkor.

— Mikor keltél fel?

— Félhétkor.

— Mikor fekszel le ma?

*) A *pragmatica sanctio* a Habsburg család
Bérfiágának kihalásakor kimondotta, hogy a csa-
lád női ágon való leszármazottai is öröklék az
osztrák-magyar trónt és koronát.

tam volna föl vagy Aladdint és a xaxabarlanli
lekatot, akkor nem lett volna semmi baj. De így
bizony nemcsak a gyerekek ökögtek-bakogtak, ha-
nem nekem is égett mind a két fülem.

A váratlan fordulatot maga a vizsgabiztos
provokálta ki, aki nagy emberek szokása szerint
elkapatta magát a hatalom által. Valamelyik susz-
terinasommal számiát irattam a nagy táblára.
Legnagyobb meglepetésemre egész rendesen csi-
nált. Gyanakodtam ugyan, hogy nem éntőlem la-
nulta, de hát ahhoz a nagyhasu ömagasságának
semmi köze.

— Derék gyerek vagy — veregettem meg a
fiu ragadós képét.

— Számár vagy — harsogott le ránk a te-
kintély a katedrarról. — Miért irtad a májust kis
m-vél? Még azt se tudod, hogy a személyneveket
nagy betűvel írják?

Addig csak keresztben feküdt bennem az ör-
dög, de most már talpraugrott. Hát te akarsz ne-
kem imponálni, te arannyal megpántolt kukorica-
gombóc? No, majd imponálok én neked úgy, hogy
megrepedsz bele!

Kiintettem egy szemfüles borbélyinast.

— Te tudod, mi az a kalcinált szóda, ugy-e?

néztem rá erősen.

A gyerek rám bámult, de ahogy a szemem
sarkával odavágtam neki, bátran megfelelt:

— Tudom. Az az erős szóda.

— Ugy van — bólintottam rá. Hát mit csinál-
nak abból az erős szódából?

Magam is kíváncsi voltam rá, mi a flutyillé
fülemülét lehet erre felelni. El voltam rá készül-
ve, hogy mindent ráhagyok, akármit talál ki.

— Spirituszt.

— Bravó! — hajolt előre a katedrarról a nagy

44. Csavarok és szegek.
45. Olaj, firnisz, pákok.
46. Politureszesz.

c) Munkabérek:

47. Szabás.
48. Kézi munkások és tanoncok órábéré.
49. Gépmunka.
50. Fényezés
51. Szerelés.
52. Helyszínről való szállítás.
53. Felállítás.
54. Átadás.

IV. A TERMELESEL KAPCSOLATOS KÖLTSÉGEK FÜGGVÉNYEI.

55. Mester és tanonc betegségé, baleset-

A kalkuláció alapszámai az épületasztaloságban

Tapasztalataim szerint az épületasztaloságban nagy általánossággal a következőképpen alakul a kalkuláció:

1. Anyagok (fő és vegyesek) értéke Lei 100.000
2. Munkabérek (gépi, kézi és szerelés) Lei 150.000
3. Üzemeltetés a munkabér 60%-a Lei 90.000

a saját ár tehát: Lei 340.000

Ami ezen felül marad, az a kereset, az úgynevezett haszon.

Szerintem „haszon” az a pénz, amihez fáradtság nélkül jut az ember.

Amihez tudása, fáradságos és felelősségteljes munkája árán jut az ember, az kereset és nem haszon.

MI A KÜLÖNBSÉG A KERESKEDELEM ÉS AZ IPAR KÖZÖTT?

A fakereskedő megveszi az anyagot, rendszert fröc. Arad, a fátelre fuvaroztatja; ahol, ha friss, nedves, máglyába rakatja, ha száraz, a színekbe raktározza mérték és osztály szerint. Beül az irodájába és várja a vevőt, az asztalost. Az asztalos megveszi az anyagot, de már mintegy 20—25 százalékkal drágábban, mint amennyibe ez a fakereskedőnek került.

A fakereskedő az anyagon nem változtat semmit, ahogy kapja, úgy adja tovább. Legfeljebb annyiban változtat, hogy a III. osztályból II-ikát, a II-ikéből pedig I. osztályt csinál. Ipari szakképzettségre szüksége sincsen, jótállást anyagjának minőségéért semmi tekintetben nem vállal, a pótlás mellett határidőkre való szállítást sem kell vállalnia, mint pl. az asztalosnak.

ember, Tudtomra akarta adni, hogy ő is tudja ám ezt.

Erre aztán egészen vérszemet kaptam.

— No most már írjuk föl a spirítusz vegykeletét. C2... Számmal ird a kettőt, te kőfic.

A gyerek fölírta a C2-t, aztán rámnézett.

— Na tovább, ahogy következik!

— D...

— A számot is mellé, ahogy következik!

— D3 E4 F5 J6...

— Elég, mehetsz a helyedre — vágtam közbe, mert attól féltem, ki fog derülni, hogy a kalcinált szóda tudása nem egészen biztos az ábecében.

A csatát megnyertem. A nagy ember lejött a katedrálról és amennyire a hasa és kurta karjai engedték, megölelt az inasaim szemeláttára.

— Tanár ur, engedje meg, hogy elragadtatásomnak eleget tehessek. Husz éve járok inasiskolai vizsgákra, de szavamra mondom, ilyen művelkedést még nem tapasztaltam.

Szerényen meghajoltam és minden érdemet az inasokra háritottam. Ilyen nagyszerű anyaggal könnyű boldogulni.

— Nem, nem kérem, — tiltakozott a vizsgabiztosom — higgye el, a talentum teszi az egészet.

Igazán nem tehetek róla, hogy talentumom hírével egyszerre telekürtölte a szakköröket a mikor másnap leköszöntem az állásomról, küldöttéget vezetett hozzám, hogy vonjam vissza a lemondásomat. De mivel hajthatatlan voltam, legalább diszdiplomát adtak róla, hogy az inasoktatás ügye legfőbb oszlopát vesztette el bennem.

Ezt a diplomát ma is őrzöm, mert nem sok kilátásom van rá, hogy egyéb hivatalos elismerést hagyhassak az utódaimra.

és tanoncotthon díjai.

56. Segédek betegségé, baleset- és tanoncotthon díjai.

57. Munkakamarai illetékek.

58. Munkások betegsége esetén az első hétre napi táppénz (egyheti fizetés).

59. Munkások szabadságidőre való fizetése.

60. Szerszámok és gépek amortizációja.

61. Gyaluvasak, reszelők, stb. pótlása.

62. Anyagbiztosítás.

63. Szállítás biztosítása.

64. Fuvardíjak.

65. Műhelytakarítás és mosolás vagy festés.

66. Jótállási idő után való javítás és pótmunkák.

Munkabért nem fizet. Csak némi, az asztalosé-nál aránytalanul kisebb üzemköltséggel kell számolnia. 1—2 személy az irodában és vagy 2 nap-szamos a telepen elég neki. És végeredményben mégis jóval többet keres, mint pl. egy asztalos-
iparos, aki agyondolgozza magát, jótállással tar-tozik anyagért, munkáért és határidőért. És eze-
ken kívül még százezer bajjal kell megküzdnie.

A fakereskedő ugyanazon idő alatt 4 tagu személyzetével legalább 40-szer akkora forgalmat bonyolíthat le, mint egy asztalos, szintén 4 ta-gu személyzettel, tehát a fakereskedő keresete is a legjobb esetben 40-szer annyi lehet, mint az asztalosé.

A fakereskedővel szemben kitűnik, hogy az asztalos a tudásáért, munkájáért, felelősségeért és százezer bajáért és kalamitááiért semmit sem kap, illetve semmit sem keres. Igazolom pedig ezt az állításomat a következő egyszerű példával:

A fakereskedőnek egy bizonyos mennyiségű anyagja benne van 10.000 lejben. Ugyanezt az

anyagot eladja 12.000 lejért, keresett 2.000 lejt, vagyis 20 százalékos.

Az asztalosiparos, teszem fel, szintén bele-fektetett vállalt munkájába 10.000 lejt és legjobb esetben ő is kap érte 12.000 lejt. Keresett 2.000 lejt, mint a fakereskedő. A fakereskedő változat-lanul, máról-holnapra adhatja el az anyagját, el-lenben az asztalos az anyagot mesterségének hoz-záadásával, átalakítva, csak hosszabb idő eltel-tével szállíthatja megrendelőjének munkatárgy alakjában jótállási kötelezettség mellett.

Az asztalosipar utáni kereset tulajdonképpen az lenne, ami a 2.000 lejen felül folyik be.

Röviden: a fakereskedő vesz és elad s keres ezen 2.000 lejt. Az asztalosiparos is vesz, gyárt és elad s szintén keres ezen 2.000 lejt. Ez a 2.000 lej a vétel és eladás műveletének díja, keresete, a gyártásra eszerint nem marad semmi.

Kérdezem azonban,

hányszor fordul elő az az eset, amikor még 5 százalék se marad számunkra keresetnek?

Amiből világosan kitűnik, hogy

a mesterségünk alkalmazásával csak rontot-tuk az árakat.

Vannak olyan esetek is, amikor az asztalos-
iparos olcsóbban vállal, mint amennyibe neki a munka kerül, csupán csak azért, hogy ő kapja meg azt és ne más.

Mit gondoltok, kedves iparos kartársaim, hogy helyesen, jól van-e ez így?

Kérdezlek beneteket:

maradjon továbbra is minden úgy, amint ed-dig volt, vagy kezdjünk akcióit iparunk meg-becsülésére értékelésére és helyzetünk felja-vítására, hogy mi is kultúremberekhez mérő és illő életet élhessünk?

Ismételtem: kartársaim, eszméljete!

Mi a nemzeti munka védelméről szóló törvény helyes értelmezése?

Mit tartalmaz az Országgyűlési Napló a sok vitára és félreértésre okot adó új törvény parlamenti vitájáról? — A nemzeti munka védelméről szóló tör-vény semmiféle törvényes alapot nem nyújt a kisebbségi elemeknek magán-vállalatokból való kirekesztésére.

Milyen viták előzték meg annak a paragrafusnak a megszövegezését, amely csak a főkönyv, a leltár és a napló román szövegezését teszi kötelezővé?

A kormány a román közvélemény egy részé-nek és különösen az elhelyezkedési lehetőséget ke-reső ifjúságnak sürgetésére alkotta meg

a nemzeti munka védelméről szóló tör-vényt,

amely nem felel meg ugyan a sovinszta körök kívánságának, de pongyola azövegezése s az egyes rendelkezései körül felmerült viták alkalmat ad-tak arra, hogy

rendelkezéseit félreértések, vagy helyesebben azoknak olyan értelmezést adjanak, amilyen nem állhatott a törvényhozó szándékában.

Most jelent meg a parlamenti tárgyalásokat tar-talmazó Országgyűlési Napló ama száma, amely e törvény szakaszonkénti tárgyalásának gyorsírói feljegyzését tartalmazza s ennek alapján a munka-védelmi törvény két legfontosabb rendelkezésének helyes értelmezése érdekében e parlamenti vitát az alábbiakban ismertettük:

Az első és legfontosabb kérdés, hogy

kiket kell románok és idegenek alatt érteni,

a javaslat első paragrafusának tárgyalásánál nyert tisztázást. Gyárfás Elemér szenátor alábbi felszólalása kapcsán:

„Alkotmányunk terminológiája szerint románok mindazok, vallásra és fajra való tekintet nél-kül, akik román állampolgárok. Az hiszem, hogy a miniszter ur e javaslat szövegében az alkotmá-

nyunk által szentesített jogászai szakkifejezést óhajtott használni és semmiképpen sem szándéko-zott a Hitler-féle koncepció szerinti faji elméletet követni.”

„Minthogy azonban egyes alantas hatóságok ilyen értelmezést is adhatnak esetleg ennek a szö-vegnek, nagyon kérem a Miniszter Urat, hogy amiként már a bizottságban is kijelentette, szíves-kedjék olyan értelmi hiteles törvénymagyarázatot adni nekünk, hogy a „románok” kifejezés alatt, melyet a törvény első szakasza tartalmaz, az al-kotmány értelmében, ezt a jogászai szakkifejezést kell érteni.”

N. Teodorescu, ipari és kereskedelmi minisz-ter: „Igy van ez megírva az alkotmányban.”

A miniszternek a Hivatalos Lapban is leszö-gezett eme kategorikus válasza után nem lehet kétség afelől, hogy a törvény első szakasza

kizárólag csak a külföldi állampolgárok alkal-mazását korlátozza, de semmiképpen sem vonatkozik a román állampolgár kisebbségi-ekre, akik nem tekinthetők e törvény értelmé-ben idegeneknek.

Ennek ellenére sajnálattal értesülünk többfelől, hogy egyes vállalatok — állítólag alantas ható-ságok bizalmas tanácsára — a kisebbségi állam-polgárokat elbocsájtják és helyettük született ro-mánokat vesznek föl. Minden munkaadónak ter-mészetes joga, hogy legjobb belátása szerint vá-

logassa meg alkalmazottait, de le kell szögezniük, hogy

a munkavédelmi törvény a kisebbbűnöknek a magánvállalatokból való kirekesztésére — a fentiekből kitészölög —

nemcsak, hogy törvényes alapot nem nyújt, de erre még ürügyül sem használható föl.

A munkavédelmi törvénnyel kapcsolatosan felmerült másik fontos kérdés a vállalatok könyvelésének és levelezésének nyelvére vonatkozott, amiről a javaslatnak a szenátusi bizottságban hevenyészve közbeiktatott 4. paragrafusa tartalmazott meglepetésszerű intézkedéseket. E 4. paragrafus körül felmerült szenátusi vitát az alábbiakban ismertetjük:

W. Binder, szász szenátor: „Kérem, hogy töröltessék a 4. paragrafus. Az a kötelezettség, hogy az összes kereskedelmi könyveket és az egész levelezést román nyelven vezessék, súlyosan megterheli és elviselhetetlenül megdrágítja minden ok és szükség nélkül mindazok kereskedelmi üzleteit, akiknek nem román az anyanyelvük. Ez a rendelkezés ellentétben áll a nemzetközi szerződésekkel és az ország alkotmányával, amely minden állampolgárnak egyenlően biztosítja az anyanyelv használatát. A nyelvhasználat egyike a legkézenfoghatóbb kérdéseknek és ezt nem lehet egy ilyen törvényben rendezni, aminő a jelenlegi, hanem csak egyenesen egy olyan törvényben, amely szervesen s a közélet minden ágaira vonatkozólag szabályozza a nem-román állampolgárok nyelvhasználatát.”

Binder szász szenátor elvi tiltakozásával szemben Văitoianu tábornok hangzatos szavakkal követelte, hogy

kizárólag csak román lehessen a könyvelés és kereskedelmi levelezések nyelve.

Többek hozzászólása után a kormány részéről a következő nyilatkozatok hangzottak el erre nézve:

Teodorescu ipari és kereskedelmi miniszter: „A pénzügyi alminiszter ur, aki mellettem ül, azt mondja, hogy a kincstárnak szüksége van arra, hogy az összes üzleti könyveket és román nyelven vezessék.”

Miniță Constantinescu pénzügyi alminiszter: „Az összes könyveket! Kötelezővé kell tenni, s mint Văitoianu tábornok ur mondotta, hogy az összes üzleti könyveket román nyelven vezessék. Ha azután jól esik nekik, hogy további négy-öt nyelven is vezessék, ám tegyék!”

A vita további folyamán Gyárfás Elemér szenátor a 4. paragrafusnak a sokat vitatott rendelkezését a következőket fűzte hozzá:

„Mindenekelőtt le kell szögezni, hogy a javaslat célja a vállalatok román személynézetének alkalmazását rendezni, tehát e javaslat azokra a személyekre vonatkozik, akik kereskedelmi és ipari vállalatokban vannak alkalmazva s következőleg semmiféle összeköttetésben sem áll azaz a további kérdéssel, hogy miként vezetnek a könyvek és levelezés. Ez a szakasz nem is volt benne a javaslatban és nincs is itten semmi keresnivalója. Teljes egészében csatlakozom tehát Binder szenátortársam nyilatkozatához, hogy e rendkívüli súlyos kérdés nem oldható meg ötlet-szerűleg egy olyan törvénnyel, amely ebből a szempontból nem is volt alapos tanulmány tárgya.”

„Szenátor Urak, senki sem vonja közülünk kétségbe az államnak azt a jogát, hogy megfelelő intézkedéseket tegyen az államnyelv tiszteletben tartása érdekében, de egészen más dolog az államnyelv használata a hivatalos életben és ismét más dolog ennek használatát megkövetelni a szorosan vett magánéletben, ahol az államnyelv használatát nem teszi kötelezővé sem az alkotmány, sem az előttem szóló Binder szenátor által idézett nemzetközi szerződés.”

„Szenátor Urak, ipari vállalat alatt Önöknek nem kell mindig hatalmas 100 millió vállalatot érteni, sokaság tisztviselővel, mert vállalat a kisiparos és a kereskedő üzlete is s Önök azt akarják, hogy a kisiparos és a kiskereskedő se vezethesse magát nyelvén a könyveit? Ez olyan kívánság, hogy senki sem képzelhette, hogy ilyesmit is követelni lehessen!”

„Szenátor Urak, megértem azt, hogy a pénzügyi tárca képviselője szorgalmazza ezt a rendelkezést, mert tisztán fiskális szempontból nézi a kérdést, hogy így megkönnyítse a kincstári közegeknek az üzleti könyvek ellenőrzését, de ebből

a szempontból is legfeljebb egyes könyvekre vonatkozólag lehet azt kívánni. Mindennek fenntartom azt az elvi álláspontot, hogy magánéletemben és hivatásom körében jogom van olyan nyelven vezetni üzleti könyvemet, ahogy akarom. Ha azonban Önök nem osztják ezt az elvi álláspontomat, akkor kérem, szíveskedjenek legalább pontosan megállapítani, melyek azok az üzleti könyvek, amelyeket román nyelven kell vezetni.”

C. Cerulescu: „Azokat a könyveket, amelyek a kereskedelmi törvény értelmében kötelezően vezetendők!”

Gyárfás Elemér: „Igen, de miután a régi királyságban máskor ezek s a csatolt területen ismét mások, meg kell nevezni, hogy a naplót és a leltárt kell így vezetni. Akkor világos a rendelkezés. Kérem kell azonban, szíveskedjenek megállapítani, hogyha Önök ezt előírják, úgy a román állam szűkebb körű magatartást tanusít a kisebbségi nyelveknek a magánéletben való használatát illetően, mint amilyent tanusított a háborúelőtti Románia, amely törvénybe iktatta a kereskedelmi törvény 29. paragrafusában minden kereskedőnek teljes szabadságát arra nézve, hogy olyan nyelven vezesse a könyveit, ahogy akarja.”

Teodorescu ipari és kereskedelmi miniszter: „Akkor még fel sem vetődött ez a kérdés!”

Garfás Elemér: „Uram, áttérek most a levelezés kérdésére. Ha a könyvezetést illetően — fenntartva mindenkor elvi álláspontomat — meg is tudnám érteni az Önök által beiktatott rendelkezéseket, a levelezést illetően egyenesen abszurdumnak kell tekintenem azt, hogy korlátoztassék az állampolgár abban, hogy olyan nyelven levelezzen, amilyen nyelven akar. Azt hiszem, hogy még maga a Banca Nationala sem levelezik kizárólag román nyelven, hanem más nyelveket is használ. nemcsak a külfölddel szemben, hanem belföldön is. Megmutathatnék leveleket, amelyeket külföldi vállalatok fiókjaihoz intéztek s amelyek nem román nyelven vannak írva.”

Aurel Drăgoş esperes: „Ha a Banca Națională ilyen levelezést folytat, az egyenesen szegény!”

Gyárfás Elemér: „En azt hiszem, hogy nem szegény! S ha Önök jól meggondolják, a magyar időben az Albina, az erdélyi szász és magyar bankok nemcsak, hogy minden ügyfelének a saját nyelvén írták, de nyomatványait és cégfelirataik is az ügyfél nyelven készültek. Mert mi a

célja a kereskedelmi levelezésnek? Az talán, hogy valamely kultúrának, vagy nyelvnek propagandát csináljon? Nem! Erre a célra más eszközök szolgálnak. A kereskedelmi levelezésnek az a célja, hogy kereskedelmi üzletet kössünk, hogy üzletünk jöjjön létre, tehát e célból felhasználjuk minden eszközt, melynek révén összeköttetést tudok teremteni a jövőbeli üzletfelemmel, vagyis felhasználom a levelezést, a rádiót, a telefont, egyszerűen fel kell használnom minden eszközt, melynek révén könnyebben hozzá tudok férkőzni. S ha olyan nyelven írok neki, melyet üzletfelem nem ért meg, akkor nem tudom megkötni a kereskedelmi üzletet s következésképp nem tudok majd az államnak adót sem fizetni. En azt hiszem, hogy a legelsőrendű érdek az, hogy a kereskedelmi üzlet virágozzék, a kultúrát pedig propagálják a papok, a tanítók és a román akadémia, de ez nem hivatása sem a kis szabónak, sem a téglagyárnak, sörgyárnak, vagy nyomdának!”

A fentiek alapján módosító javaslatot terjesztetek elő, amely csak kisegítő javaslat — hangsúlyozom — mert elvileg csatlakozom a Binder szenátor által mondottakhoz és én is kérem, hogy töröltesse az egész 4. szakaszt. Ha azonban Önök erre nem hajlandók, úgy szíveskedjenek elfogadni az alábbi szövegezést: „A kereskedelmi törvény 29. paragrafusának hatályon kívül helyezésével, kötelezettnek a törvény 1. paragrafusában írt vállalatok, hogy román nyelven vezessék a naplót és a leltárt. Alíráások: Dr. Gyárfás Elemér, W. Binder, Dr. E. Ritter, Lebouton Alajos, Sándor József.”

A szenátusnak június 28-iki ülésén — melyen a fenti felszólalások elhangzottak — nem sikerült még teljesen érvényesíteni a Gyárfás Elemér által a fentiekben kifejtett álláspontot, aminek egyik fő oka az volt, hogy Miniță Constantinescu pénzügyi alminiszter hangosan támogatta a sovinszta irányzatot. A 4. paragrafus többféle módosításon ment át a szenátusban és a képviselőházban, a törvénynek a Monitorul Oficial 1934. július 16-iki 161. számában megjelent végleges szövege azonban a 4. paragrafusban a Gyárfás által kifejtett álláspontot szögezi le és — anélkül, hogy a levelezésről csak említést is tenne — a vállalatokat mindössze csak arra kötelezi, hogy a főkönyvet, a leltárt és a naplót vezessék román nyelven.

A meleg és a férfidivat

A férfiruha reformátorok már évek óta fáradoznak az urak nyári öltözetének megváltoztatásával s erről nevezetesen, hogy új eszméik terjesztését mindig pontosan akkor kezdik meg, mikor a hőszék beáll, de az idő csak ritkán teszi meg nekik a szíveseséget, hogy a nagy meleget fenntartsa.

Éppen ezért ne is várjuk az üdvöztető reformruha létrejöttét, mert szerintünk az eddigi kísérletek alapján alig alakulhat ki olyan szorosan szabott forma, mely a kényelmet a józansággal összehangba hozná, hanem állítsuk inkább meg a ruháinkat nyári józanságunk szolgálatába.

Mi azonban ajánlottuk az ingujjban járást, bár a nadrág övének ujzserű kiképzése folytán sokkal tetszetősebb képet nyújt, mint mikor hátul szorítója lebegt az utánnunk haladó ember szeme előtt. Járhatunk ingujjban, — ha tetazik róvid ingujjal, — a városban is, de ez a viselet nem terjedhet tovább lakásunk ajtajánál.

Falun, birtokon, a mezőn, az erdőben, fürdő és nyaralóhelyen (délelőtt) és a házi kertben, jóismerősök és rendesen betárok előtt alkalmas és menthető az ingviselet. Szabadegyalatti sporthoz igen kellemes és megengedhető forma, kivált, ha a választott kelme egyszínű vagy szolid mintájú selyem, poplin, zefir vagy batizt. Betölti helyét az ingujjviselet a városi üzletek és áruházakban is, ha az egész személyzet egyforma színű, — egyenruhászerű, — ingben van jelen, de megbecsülhetetlen szolgálatot tehet irodákban és szerkesztőségi szobák füledt légkörében is. Hogy ilyenkor a nadrágot övvel és nem nadrágtartóval illik viselni, azt mondani sem kell.

Az uccán viseljük a szantung-selyem, khaki, lenvászon vagy pamutanyagból varrott, rendez szabásu, könnyű kabátot és nadrágot, vagy fe-

hér esetleg szürke vékony flanell nadrághoz egyszínű vagy aprókecsés könnyű zakót. Vegyük fel alatta a ma annyira divatos, egyszínű vagy sávos műselyem inget, esetleg a hosszú vagy rövidujjú, áttört anyagu sportinget, kössünk gallérja alá megfelelő színű „Foulard” csokor-nyakendőt, de nyitott vagy begombolt gallért az uccán ne viseljük soha nyakkendő nélkül; annak dacára, hogy az apach-ok és gangterek korában élünk. Az így összeállított „hőhullám” ruhánkhoz viseljük fehér harsnyát és barna bőrdíszítésű fehér felcipőt.

Lehet a ruha világos, vagy színes, de legmegfelelőbb, ha fehér, mert a fehér szín nem vonzza magához annyira a nap sugarait, mint a sötét.

Kalap nélkül nem járhatunk az uccán, nő társaságában különösen nem, de ha bárki mégis annélkül megy el hazulról, akkor az szerintünk rosszul van felöltözve, akármilyen kifogástalan ruha is legyen rajta. Inkább tartsuk a kalapot kezünkben, hogy szükség esetén mégis hasznát vehessük, mert a kalap nélkül járó férfi még ismerősét se köszönheti és a vele találkozó hölgyismerőseinek sem adhatja meg azt a tiszteletet, mint amellyel üdvözölni szeretné.

A kalap az a bizonyos pont az i betűn, mely tetszetős formában betetözi a férfitöltözetet.

Mangold Béla, Kolos.

INDOKOLÁS.

Blau találkozik Grünnel:

— Hova sietsz Jakob? — kérdi tőle.

— Sietek haza fürdeni.

— És miért oly sürgős az neked?

— Mert holnap reggel a gőzfürdőbe akarok menni...

Visszaemlékezések régi adószedőkről, Bismarckról és I. Vilmos német császárról egy 62 esztendőös elsárgult adókönyvecske kapcsán

Irla: REINHART GYULA

Hatvan év igazán nem nagy idő, talán még azt sem lehet mondani, hogy történelmi távlat, mégis elég ahhoz, hogy a régi jó időkhoz számítsuk, amelyek elmúltak és nem térnek vissza soha.

Miért voltak olyan jó idők ezek a régi jó idők? Mert még az is kellemes emlék belőlük, ami annak idején nem igen lehetett éppen szívet derítő. Így vagyunk azzal az elsárgult adókönyvecskével is, amelyet az alábbiakban fogunk ismertetni:

Az elsárgult régi adókönyvecskét Rethy Lipót nyomdaja nyomta Aradon magyar és román párhuzamos szöveggel. A könyvecske kivonatolva közli az 1868. évi XXI. törvénycikkből az adóra vonatkozó fejezeteket.

Nyolc lapból áll ez a régi adókönyvecske. Igen jó papíron készült, mert négy évig kellett tartania. Ára 5 krajcár volt. Ezt az összeget 556-572. szám alatt a könyvecske fedelén nyugtázták, tehát a sok kicsi pénz is az államkasszába folyt be.

A régi adókönyvecskéből annak első két oldalát teljes egészében közöljük. Nem változtattunk annak régi helyesírás szerinti írásmódján sem, a mely azóta nagyon megváltozott. Szinte madáryelvnek tűnik föl ez a szöveg a mai olvasó előtt. Olyan nyelvnak, amelyen a testületek felterjesztései készülnek, nem ritkán nálunk is azok részéről, akik most pótolják hiányos román nyelvtudásukat.

Még csak a régi aradi városi adóhivatalról és az öreg Deák Ede bácsiról, a hajdani adószedőről akarok megemlékezni. A városi adóhivatal az akkor ujonnan épült városháza földszintjén, a bal sarokszobában volt elhelyezve, ahol most legutóbb a munkakamara kapott helyet. Középen egy korlát választotta el a tisztviselőket a közönségtől. Ott, túl a rácson trónolt piros-pozsgás arcával, hosszú, ősz bajuszával, magyaros szabásu posztóruhában, hosszuszárú selmeci pipáját az asztalra támasztva Deák Ede bácsi, az adópenztárnok.

Asztalra emlékeztem olyan élénken rá, mert egyszer nyolc éves koromban reám bízta az adófizetés nehéz feladatát és jól a lelkemre kötöttek, hogy senki másnak, mint Deák bácsinak oda ne adjam a pénzt. Igazán nem gondoltam akkor, arra, hogy az adófizetői pályán olyan hosszú ideig fogok megmaradni és a legkedvesebb kötelességet úgy az állammal, mint a várossal szemben teljesíteni: De hiába, azt mondja a közmondás is: „Korán kell annak megsavanyodni, aki ecét akar lenni”.

Önkéntelenül felmerül bennem a gondolat, hogy én az adószedők egész légiójával álltam már szemben. És végül mégiscsak itt maradtam, pedig úgy érzem, hogy a nehezebb hivatás nem az adószedés, hanem az adófizetés.

Bismarck azzal az indoklással kérte egyszer I. Vilmos császártól terhes hivatala alól való fel-

mentését, hogy már öreg és nem bírja a munkát. A császár arra hivatkozott, hogy ő legalább 30 évvel idősebb és mégis tovább huzza az ígát. Bismarck így válaszolt erre: „Nem tudja, Feleked, hogy a ló előbb dől ki, mint a lovas?”

Mikor állítják fel a hivatalt, ahol az adófizetésben elfáradt és kiöregedett adóalanyok bejelenthetik, hogy nyugalomra vágnak? Utóvégre ezáltal az adószedőknek is kevesebb lenne a dolguk és tovább bírnák felelősségteljes munkájuk végzését az adófizetők őszinte örömeire...

De lássuk, mit mesél a 62 éves adókönyvecske?

Regulamente din Art. de lege XXI. din 1868 Szabályok az 1868-iki XXI. Törvénycikkből

§. 12. Contributiunea e a se depura in patru parti egale, pona la mediulu patriului anuale, adaca pona in 15 a lunelor Fauru, Maju, Augustu si Noemvre.

§. 13. Depurari partiale totdeauna sunt deosebi si cívici.

§. 14. Carii or negleg a terminurile din §. 12, dupa totu fiorinulu contributiunale oru solvi 1/2 cr. camata de intardiere, carea seva incasa cu contributiunea la oalta.

§. 15. Cine nicipona in finea patrariulu II-a anuale, nu v'a solvi contributiunea sa, acea cu camata de intardiere prin modu fortiatu se va incasa.

§. 16. D'in contra, cine pona la mediulu patrariului va solvi contributiunea anticipative si pe altu patrariu anuale, si se va erta dupa totu fiorinulu caté 1 cr. care se va sci in depurare.

§. 17. Directiunile finantiale sunt indreptate, la petiturile singuratecloru, ori comunelor a conceda termine de amanare, pe langa sustinerea deobligamentului cametelor de intardiere. Era decisurile negative se potu recurge la Ministeriulu de financia.

§. 19. Restantia contributionala, carea se reduce antea anului 1867, si se urca pona la diumatata de suma alu contributiunei anuale, in sensulu indrumatiunei primite de ministeriu, deca respectivulu n'a depuratu in restimpu de 30 zile dupa publicarea legiloru presinti, cadu sub incasarea moduriloru fortiate.

§. 20. Carii ac-ste sume le depureaza mai timpuri, devinu la beneficiulu §. 16.

§. 21. Carii nu corespondu pontualu depurarii termineloru prescise, cadu dela dreptulu solvirii partiale, si sunt supusi incasarei restantiiloru totale.

§. 22. De ordu contributiunea e de a se solvi la incasatoriulu, ori antistia comunala.

§. 23. In privintia contributiunei incasate de antistia comunala, pentru liferare la oficiulu de contributia, sunt mai nainte de toti respundatorii individii comunali-incredintati, cu stringerea si liferarea contributiunei si pentru summa contributionale incasate de acestia si prin libelulu de contributiu, a contributorilor legitima inse ne administrata la oficiolatu de contributiu esecutiunia e de ase indrepta contra acestora; dupa acestea cade raspundere pe tota antistia, pe comuna, ori pe aceia carii alegu seu denumit perceptorele comunalu.

§. 24. Carii solvescu baremu 100 fl. contributia directe, sunt indreptati competintia lor de a dreptulu la oficiulu contributiunei respective a solvi, inasnuandusi acestu oftamentu scrisalminite la oficiulu mencionatu antea repartitiunei contributiiei; la a cestu casu fiindu scutiti de cuprinsulu §-lui 23.

HELLONIUM

megóv a rozsdától,

mert a legkiválóbb
rozsdavédő festéki

HEL-LA laboratorium gyártmánya, Arad, Strada Eminescu 27

ADÓKÖNYVECSKE 1868-BÓL.

Lapoldala 3340 az adóhivatali és befizetési táblának.

..... Foia a repartitiunei, si prot. de depurare.

Arad megye.

Comitatu: Arad.

..... adóhivatal
Oficiulu de contributia

Fő tér község 15 ház-szám.

Comuna Nr. casei

Martulek és Reinhardt adókönyvecskeje.

Libelulu de contributiune alui

Regulamente din Art. de lege XXI. din 1868 Szabályok az 1868-iki XXI. Törvénycikkből

12. §. Az egyenes adok négy egyenlő részben fizetendők, mindég az évnegyed közepéig, tehát február, május, augusztus és november 15-ig.

13. §. Részletfizetések föltétlenül elfogadandók és nyugtázandók.

14. §. A ki a 12. §-ban kitűzött határidőt elmulasztja, havonként fél krajcár késedelmi kamatot fizet minden forint után, mely az adóval együtt behajtandó.

15. §. A ki az évnegyed második felében, annak végéig sem rója le adóját, attól az a késedelmi kamatokkal együtt kényszerrendszabályokkal is behajtandó.

16. §. Ellenben a ki az évnegyed közepéig a következő évnegyedre vagy több időre is előre megfizeti adóját, évnegyedenként egy krajcárnyi elengedésben részesítettik minden forint után, mely elengedés adójába azonnal beszámíttatik.

17. §. Forinton aluli összegek sem a késedelmi kamatok kiszámításánál, sem a leengedések megállapításánál nem számíttatnak.

18. §. A pénzügyi igazgatóságok jogosítvák úgy egyes adóknak, mind egész községeknek a végett hozzájuk benyújtandó s eléggé indokolt folyamodásukra az évnegyed végén túl terjedő halasztást adni, minden esetre fenntartván a késedelmi kamatok megfizetésének kötelezettsége. Elutasító végzések fellebbezhetők a pénzügyminiszteriumhoz.

19. §. Az 1867. előtti időkből származó végleg megállapított egy évi adónak felét tevő részlet már az 1867-ik folytán léven befizetendő, azon intézkedés szerint, melyet a ministerium a nyert felhatalmazás folytán kiadott, azokra nézve a kik ebbeli köteleességüknek jelen törvény kihirdetésétől számítandó 30 nap alatt eleget nem tesznek, a behajtási rendszabályok alkalmazandók.

20. §. A kik ezen összegeket előbb fizetik le, a 16. §-ba kitett leengedésben részesítettnek.

21. §. A ki a hátralékokra nézve a fentebb megállapított fizetési kötelezettségnek pontosan meg nem felel, a részletes befizetési előnyt elveszti s azon az egész hátralék egyszerre behajtandó.

23. §. A községi eljárók által behajtott adóknak az adóhivatalhoz beszolgáltatásáért felelősek első sorban az adóbeszedésével és beszolgáltatásával megbízott községi közegek, s az ezek által bevett és az adókötelezetteknek lévő adókönyvecskéikkel igazolt, de az adóhivatalba be nem szolgáltattott összegekre nézve a végrehajtás közvetlenül ezek ellen intézendők, második sorban a községi összes eljárók azután pedig maga a község, vagy azok, kik a pénzkezelőket választják illetőleg kinevezik.

24. §. A ki legalább 100 frt. egyenes adót fizet, jogosítva van közvetlenül az illető adóhivatalnál fizetni be adóját, mi iránti szándékát az illető adóhivatalnál az adóhivatal előtt írásban bejelenteni köteles s ily esetre a törvény 23. §-ának a felelősségről szóló rendelete, nem értetik.

Ne felejtse el!

A „MERCUR”
cipőáruházban

ARAD,

(Piata Avram Iancu 21.)
kísiparosok által készített

elegáns

cipőt kaphat
olcsó árban!

Jogesetek a kisipar köréből

Milyen jogszabályok szerint állapítja meg a bíróság a kiskoru munkás egész életére járó kártérítési évjárdékot? — Milyen jogi következményekkel jár, ha a balesetet szenvedett munkás későn indítja meg a kártérítési pert?

SULYOS KÁRTÉRÍTÉSI ÍTELET EGY MOSÓDABAN TÖRTÉNT BALESET MIATT.

Egyik erdélyi mosódában a villamos vasalógép mellett egy kiskoru munkásnő dolgozott. Ez a gép, mint ismeretes, gyorsan működik és forgó hengere a legkisebb vigyázatlanság esetén is súlyos balesetet okozhat. Így járt az alábbi jogeset szerencsétlen kis szereplője is.

Nem mozgott elég gyorsan, a kezét a henger elkapta és jobb kezét úgy megégette, hogy amputálni kellett.

Azon az alapon, hogy az üzem veszélyes üzem, a szerencsétlenül járt munkásnő keresettel lépett fel a mosóda tulajdonosa ellen. Jogcime, hogy az üzem veszélyes üzem, tehát az általános joggyakorlat szerint a munkaadó, mint veszélyes üzem tulajdonosa, felel az üzemből előállott balesetekért.

A munkaadó a kereset elutasítását kérte. Indoka, hogy a villamos vasalógép mellett teljesített munka könnyen elsajátítható és ez a munkásra nagyobb veszéllyel nem jár. Előadta, hogy a keresetnek az a része, amellyel kártérítést kér, azért is elutasítandó, mert egy év után indították meg a pert a baleset után, tehát a baleset elkövetésétől a kereset beadásáig terjedő időre járó összeg fizetésével nem terhelhető, miután annak kései érvényesítésében a balesetet szenvedő a vétkes. Különben is a kívánt kártérítési összeg olyan nagy, hogy azt saját anyagi romlása nélkül nem tudná teljesíteni. A felszámított összeg nem felel meg a kiskoru jövedelmének, hanem annak mértéke túlzott. A jövőre vonatkozó követelés pedig bizonytalan körülménytől függött és annak mértéke a jelen perben egy egész életre meg nem állapítható.

A bíróság megállapította, hogy az üzem veszélyes üzem,

mert az a körülmény, hogy egy begyakorlott munkásnál ilyen veszély beállt és ilyen eset bekövetkezése igen ritka, még az üzemet nem teszi veszélytelen üzemmé.

Mindazon üzem, ahol a munkás testi épsége a géperő által okozott lehetőségeknek úgy van kitéve, hogy a baleset a gépi üzem természetéből áll elő, ott az a körülmény, hogy a baleset lehetősége nagyobb, vagy kisebb, nem jelenti azt, hogy az teljesen kizárt.

Nem a balesetek gyakori vagy ritkább volta, hanem az üzem folytatásával előálló veszély képezi az alapot arra, hogy az üzem veszélyesnek tekinthető-e, vagy sem. Az a körülmény, hogy még a jól begyakorlott felperesnő is egyetlen hibás mozdulata folytán oda jutott, hogy a gép henger elkapta kezét és az megégett, azt igazolja, hogy az üzennél a baleset a gépi üzem közben keletkezett és annak elhárítása éppen a veszélyes üzem következményeképp nem sikerült.

E tekintetben tehát a keresetnek helyt kellett adni.

A kártérítés mértékének megállapításánál az alperes azon kifogása, hogy a kereset benyújtása késedelmesen történt és így a baleset idejétől számított egy év eltelt és utána baleseti kártalanítás nem jár, hanem csak a kereset benyújtásától kezdve a bíróság helyt ad és a kereseti összeget csakis a kereset beadásának napjától ítéli meg.

Megállapította a bíróság, hogy a felperes munkásnő az alperes munkaadóval egy városban lakott és habár hosszabban betegeskedett, nem volt akadálya annak, hogy a peres eljárást kellő időben megindítsa. Mivel semmivel sem igazolta késedelmét a letelt időre, tehát az erre az időre járó összeg megítélését a bíróság mellőzte.

A kereset beadásától járó kártérítési összeg mértéke ügyében a bíróság álláspontja szerint a

Oradeán, Deván, Alba Iulián és Petroşani-ban állít fel munkakamarai fiókokat az aradi központ

Nyolcvanezer választóra számít a munkakamara aradi kerülete

Az immár Aradon is küszöbön álló munkakamarai választások előkészítésére még az elmúlt hét elején az aradi kerületi Munkakamara vezetői, névszerint Vulpe József kamarai kormánybiztos, elnök, Rozvan Titus, a tisztviselői osztály elnöke, Vostinar György, a munkásosztály és Coroban István az iparososztály elnöke kerületi körútra indultak. A Munkakamara vezetői most érkeztek vissza.

A bizottság útjának célja elsősorban az volt, hogy megállapítsa, melyek azok a kereskedelmi, ipari gócpontok, amelyek fiókkamara felállítását teszik szükségessé. Oradea Mare, Diciosánmartin, Blaj, Deva, Petroşani, Hunedoara, Brad és Halmagiu voltak a bizottság állomáshelyei. Véle-

ményük szerint valószínűleg Oradeán, Deván, Alba Iulián és Petroşaniban létesítenek fiók munkakamarákat.

A bizottság egyben előkészítette a kamarai választási listák összeállításának munkáját is, a betegsegélyző pénztárnál ívet fektettek fel, a melyre az egyes cégek bevezetik a kamarai választók névjegyzékét. Az aradi kamarai kerületben hozzávetőleg nyolcvanezer választóra számítanak. A Munkakamara aradi vezetősége egyben felhívja azokat a munkanélkülieket, akik nem tagjai a betegsegélyző pénztárnak, hogy a Munkakamaránál a névjegyzékre való felvételre jelentkezzenek.

KÉMÉNYRAZZIA CLUJON.

Kéményrazziait rendeztek Clujon és meglepetéssel állapították meg, hogy a tizenkét kéményseprő körzetből nyolc olyan hanyagsággal teljesíti kötelességét, hogy ezekben a városrészekben alaposan megnövekedett a tűzveszély.

A cluji elsőfoku iparhatóság a tűzoltókkal és a mérnöki hivatallal karöltve végezte a vizsgálatot és most készült el a jelentés. Negyvennyolc különböző uccában hatvanhatsz házat vizsgáltak felül. Az épületek között egyszerű lakóházak, bérházak és gyárépületek is voltak. Megállapították, hogy a kéményseprők egy részének hibájából példátlanul elhanyagolt állapotban vannak a kémények. A bizottság a vizsgálat során mindössze négy körzetben talált rendet.

Dr. Anca Jusztin iparfelügyelő nyomban meg is büntette azokat a kéményseprő-mestereket, akikre a hanyagság rábizonyult: egyik kéményseprő iparjogát hat hónapra felfüggesztették, egyet ezer lej és háromat 500 lej pénzbüntetésre ítélték. Hármán igazolták, hogy nem követtek el mulasztást.

A bizottság javaslatára valószínűleg rendszerezik Clujon a kéményrazziaikat.

balesetet szenvedett kiskoru munkás munkájának ellenértéke váltakozó volt. Nyáron kevesebbet, a téli hónapokban többet keresett. Erre való tekintettel az évi összkereset és nem az utolsó téli hónapban járó magasabb fizetés után állapította meg a bíróság a havonta fizetendő átlagos járadék összegét.

Ezt az összeget azonban csak a kiskoru 18 éves korától 21 éves koráig terjedő időre állapította meg a fenti összegben a bíróság. Azon a címen, hogy a kiskoru teljes munkaképessége a fenti időpontban fog kifejlődni, attól az időponttól kezdve pedig magasabb díjazásra tarthat igényt, a kiskoru alperesnek járó kártérítést annak 21 éves korától kezdve olyan összegű járadékban állapították meg, mint ami egy teljes munkaképességi és nagykoru alkalmazottat a szakmában megillet. Ezen az alapon a keresetnek részben így adtak helyt.

Tekintettel arra, hogy a kár bírói mérlegelés tárgyát képezte és a munkaadó egyáltalán semmit fizetni hajlandó nem volt, a eprköltségekben is teljes egészében őt marasztalták el.

Tűzkár esetén a malom nem felelős a vándorlásra átvett gabonáért, ha a tűzvész nem a malomtulajdonos gondatlansága okozta.

Egy erdélyi vándorló malomban tűz ütött ki és a malom raktárában felhalmozott összes őrlendő gabonát elpusztította.

A malom egyik üzletfele, akinek nagyobb mennyiségű őrlendő gabonája volt baraktározva a tűzkárosult malom raktárában, kártérítési pert indított a malom ellen. A bíróság előtt előadta, hogy az őrlésre átadott gabonának a malomvállalat tulajdonosává vált, mert a megállapodás értelmében a vándorlás ellenében nem az átadott ga-

ELMARADT A BAIAMAREI FODRASZKONGRESSZUS.

Az augusztus 5-ére tervezett baiamarei fodráskongresszust a rendezőség lemondta. Az országos fodráskongresszust augusztus 26-án tartják meg Targumuresen.

KETTŐS JUBILEUMOT ÜNNEPELT ORADEA HUSIPAROSSÁGA.

Az Oradeai Husiparosok Szindikátusa működésének 15-ik és Robitsék Béla ügyvezető elnök működésének 12-ik évfordulója alkalmából ünnepélyes jubileumi társas összejövetelt rendezett. A bankettet e hó 8-án tartották meg a Kék Macska vendéglő külön helyiségében, igen szép előadás mellett, meleg ünnepségben részesítve Robitsék Bélát és az agilis szindikátus lelkes vezetőjét.

SZERELMI HAZASSÁG.

— Már megint olyan gondterhelt az arcod, Pali. Ne gondold mindig utálatos dolgokra, gondold inkább az esküvőnkre, amely már olyan közel van.

— Eppen arra gondoltam, drága...

bonát, hanem megfelelő mennyiségű és minőségű lisztet kellett a megőlésre átadott gabona ellenében adnia. Ennek igazolására felperes azt is felhozta, hogy az őrlmények őrlés után összevegyítették. A malomtulajdonos kártérítési kötelezettsége tehát, felperes szerint kétségtelen. Felel szerinte az alperes azért is a szenvedett kárért, mert a gabona átvételétől a liszt kiszolgáltatásáig az általa átvett anyagok megőrzéséért különben is felelősséggel tartozik. Fokozza a malomtulajdonos kártérítési felelősségét, hogy üzeme természeténél fogva különös gondossággal tartozott, amit azonban elmulasztott.

A bíróság a keresetet elutasította. Megállapította, hogy a malom nem válik a neki vándorlás céljából átadott gabona tulajdonosává, mert a gabona továbbra is az eredeti tulajdonos birtokában marad. Megőrizni köteles ugyan az árut, de elemi csapás okozta kár ellen nem köteles azt biztosítani, mert a biztosítás a megrendelő feladata. Akinek a gabona a tulajdonát képezi. Az őrlési díjba ilyen kockázat becsapítva nem volt, tehát a malom nem felel a kockázatért. Casus nocet domino — a kár a tulajdonost illeti — állapítja meg jelen esetben a klasszikus jogi tétel.

A malomtulajdonos gondatlanságát sem állapította meg a bíróság. Szakértők szerint ugyanis a tüzet öngyulladás okozta, ami malmokban gyakran megtörténik és ami ellen a malomnak nem volt módjában hathatósan védekezni.

Nem nyert megállapítást az sem, hogy azokasos lett volna, hogy a vándorlásra átvett gabonát a malomtulajdonos megrendelő terhére biztosítsa, így a keresetnek sem jogi, sem ténybeli alapja nincs, miért is azt teljes egészében el kellett utasítani.

Megszületett Aradon a kontár-ellenes intézkedés, de nincs köszönet benne

Fedél-alaprajzzal és statikai számításokkal nem lehet megrendszabályozni az építőipar parazitáit. — Többet fognak keresni a fedezőmesterek és marad minden a régi ben.

Építőipari rendőrség létesítését követeljük!

A kontárak megrendszabályozásának az építőiparosságra nézve egyszóval nagy jelentőségű ügyében minden objektív hozzászólásnak készségesen helyet ad AZ IPAROS.

Közelmultban híradás jelent meg az aradi sajtóban, — megemlékezett a dologról Az Iparos is, — hogy a timisoarai városi mérnöki hivatal ügykezelésének tanulmányozása céljából egy aradi bizottság ment át Timisoarára. A bizottság nemcsak átment, hanem vissza is jött, sőt visszajövetelének, mint azt a sajtó igen szépen megírta, a maga következménye is bekövetkezett. Ez a következmény az volt, hogy

meg fogja szigorítani az aradi városi mérnöki hivatal az építési engedélyek kiadását.

Megszűnnek a kontárak által végzendő építkezések, mert a jövőben

a mérnöki hivatalhoz beadandó rajzokat, fedél-alaprajzzal kell kiegészíteni, ki kell tüntetni a felhasználandó gerendák méretezését és mellékelni kell még a statikai számítás is.

Ez feltétlenül magas építészeti tudást igényel, azt pedig — állapították meg a lapok tudósításai, — kontárak elvégezni nem tudják. A bizottságjárásnak — szükségesnek tartom külön is hangsúlyozni, — az aradiak részéről

a városunkban annyira elszaporodott kontárak megrendszabályozása volt a célja.

En ezt a megrendszabályozási módszert bátor vagyok megkontrázni. Az én szerény véleményem szerint a fenti intézkedés nem fogja szolgálni az Aradon példátlan arányokban elszaporodott kontárak kiirtásának annyira szükséges és áldásos feladatát. Szolgálni fog azonban más egyebet.

Ha az aradi városi mérnöki hivatal végre fogja hajtani a fent említett tervet, nem az aradi kontárak kitűnően megalapozott egyszóval, hanem

a kisebb köpecsítéssel bíró, legálisan működő közművesmesterek sovány kenyere fogja megélni.

Ezeket az adófizető kisembereket fogják most már a fedél-alaprajz és gerenda-méretezés jogcímén is vagzálni és molesztálni, amint az más jogcímeken a mérnöki hivatal részéről a multban is

történt. A kontárak pedig élnek és virulnak tovább.

Az arad-városi mérnöki hivatal és a többi illetékes mindegyike sajnálatosan tehetetlennek bizonyult, amikor arról volt szó, hogy a kontárak aradi Eldorádója ellen valóban erélyes intézkedést hozzon. Felintézkedés már a multban is történt, amint hogy felintézkedés a jelenlegi is. A fedél-alaprajz és a statikai számítás nem fogja a kontárságot megszüntetni. A védőmesterek, akik az „aláírási iparág”-gal foglalkoznak, eleget fog-

nak tenni a „kontárellenes” intézkedéseknek is.

Csupán annyi lesz a változás, hogy emelkedni fog Aradon az aláírások tarifája és a kontárak karaványa tovább halad felfelé ívelő karrierjének sima útján.

Ha építőipari rendőrséget állítottak volna föl Aradon, örömmel üdvözlém, mert ez az intézmény valóban alkalmas a kontárak megrendszabályozására. De mert nem ez történt, sőt semmi olyan intézkedés évek óta nem történt, amely valóban alkalmas volna a törvényes alapon működő építőiparosság megvédésére, sajnálattal kell megállapítanom, hogy az aradvárosi mérnöki hivatal ezáltal is nemtörődömmé és hanyagnak bizonyult az építőipari érdekek védelmében.

Ne legyenek a hatóságok bizonyos építőipari kategóriák harcainak előmozdítói, hanem

védjék meg egyformán valamennyi törvényes alapon működő építőiparos jogos érdekeit az igazi ellenség, az építőipar kártékony parasitáit, a kontárak ellen.

Törvényadta jogaikkal és tekintélyükkel hassanak oda, hogy az aradi építőiparban uralkodó anarchia végre valóban megszűnjön.

Galgóczy István.

Érdekes adatok az angol építőipar életéből

Milyen problémák foglalkoztatják a szigetország építőiparosait? — Több mint egymilliárd lejes adomány egyetlen katedrális befejezésére. — Országos botrányt idézett elő egy vidéki hatóság maradi intézkedése. — Mi ujat hoz az idei londoni építészeti világkiállítás? — 40.000 munkásház kilencvenszázalékos állami kölcsönrel!

Pedig nem is Anglia, hanem Németország halad az élen...

Irta: CSISZAR LAJOS

A „National Builder” angol építészeti folyóiratból alábbiakban néhány szelvényt közlök, melyek révén bepillantást nyerhetünk az ottani fejlett építőipari életbe.

ÓRIÁSI ADOMÁNY A LIVERPOOLI KATEDRALIS BEFEJEZÉSÉRE.

Két testvér: Lord Vestey és Sir Vestey a „Brittek Huskírályai” 220.000 angol font sterlinget (ezerszázmillió lej) adományozott a Liverpoolban épülő kálvinista templom központi tornyának befejezési költségeire.

Sir Giles Gilbert Scott építész 6 éve foglalkozik a Szigetország e legnagyobb katedrálisának építésével s az ő kijelentése szerint megérheti most már az összeg révén, hogy az építkezést 1950-re befejezhesse.

A Royal Academy építészeti kiállítására már el is készült a katedrális óriási gipzsmoделje, mely maga 5.000 font sterlingbe (két és félmillió lej) került. A Burlington House szobrászati termében áll az egészen különös stílusban megtervezett kupola, amelyet sok apró torony, mint valami zsuzsu vesz körül. Különös, egyéni felfogás, amely teljesen szakít a klasszikus hagyományokkal.

AZ ANGOL ÉPÍTŐMESTEREK EGYESÜLETÉNEK CENTENNARIUMA.

Az Ácsok Hall-jában tartott ünnepi banketten nemcsak az építőmesterek, hanem a Britt Építészeti Királyi Intézetének tagjai, a Southwark püspök és a Yorki herceg öfensége is részt vettek.

A királyi herceg felköszöntőjéből megtudjuk, hogy az 1834-ben jöléti céllal alakult szakmai egyesület ma 1000 tagot számlál és háromszor ment át különféle átalakuláson. Előbb csak Londonra terjedt ki, majd országossá lett. 1834-ben már „Az Építőmesterek Intézete” címet veszi fel. Célkitűzése is átalakult a százéves mult folyamán. Előbb csak az iparra ügyelt fel és a gyakorlat mellett tanácsot adott az építőtechnikában, eddig ma már az építészeti terén eszközli a tudományos kutatásokat, bátorít egy magasabb színvonal elérésére. Ilyen irányban történő nevelő hatása az egész ország közéletére befolyást gyakorol. Mr. Aldous elnök szép szavakkal huzott pár-

huzamot az ország gazdasági állapota és az építőipar között. Az alenök a jelenlevő „vendég” Sir Giles Gilbert Scott építésznek gratulált a 220 ezer fontos adomány révén befejezhető legnagyobb katedrális megalkotásához.

„THE HOUNDSDITCH WAREHOUSE”

A Temse Palota után London az amerikai rendszerek megfelelően új nagy árucarnokkal gazdagodott a Houndsditch Áruház épületével, melyben széles nagy termekben asztalokon áll a „portéka”. Mozgó lépcsők vezetnek az emeletre. Minden emeletre 40. ezer négyzetláb, 1100 négyzetméter területű és öt sorból áll.

Jeges ivóvízcsap és minden más kényelem is rendelkezésre áll.

Az építés óriási nehézséggel járt, mert 40 láb mélyre kellett lemenni. A falak téglából, az alap és a pillérek vasbetonból készültek, a homlokzat mázas terrakotta. Megállapítják, hogy az angol nemzeti vonás az élesen nyilvánuló praktikumban jelenik meg.

MUNKABÉREK AZ ANGOL ÉPÍTŐIPARBAN.

Az angol munkaadók és munkások csodálatos szervezethez vall az a kimutatás, amely az egész országra szabályozza az építőmunkások (kőműves, ács, szobafestők és férfi segédmunkások) órabérét. 21 bérosztály van, amelyben az építőmunkás bére 1 silling 7 pennyig megy fel és a 21-ik osztálynál 1 silling és másfél pennyra csök-

INFORMÁCIÓ.

Grün információt ad Kohról a Weizsának.

— Nézd kérlek, igaz ugyan, hogy ez a Kohr apróbb üzleti ügyeiben nem egészen megbízható és megvannak a maga erkölcsi kisiklásai, de azért alapjában véve egy utolsó gazember.

BIZONYITEK.

— Képzeld, — mondja Grüné Kohnnak, — az uram azt mondta, hogy egy hárpia vagyok.

— Ha a te urad azt merte neked a te szemedbe mondani, akkor te nem vagy az...

Hajmosó
„hajszáritó”
készülékek
és más

**fodrászati
cikkek**

olcsón, szakszerűen

Köszeghy Sándor Fia

Arad,

**Bul. Reg. Ferdinand 63 - 65.
volt Dengi-ház.**

ken: Feetők egy silling 6 pennyről 10 és fél penny re, a napszámosok 1 silling 2 és fél pennyről 10 és egynegyed pennyre vannak óránként limitálva.

Az ország legkisebb, legeldugottabb falva is benne van az osztályban, a kerületben. Kezdődik az I. osztály London Citynél (Inner Ring). Másodosztály a már ezen kívül levő fővárosi terület. A 2-ikba nincs is több város sorozva. A 3-ikba már igen sok vidéki nagyváros is esik. Az élet drágulása szerint évközben sokszor helyez egy-egy kerület a munkaadókból és munkásokból álló Munkatanács más bérosztályba.

A RUISLIP ÜGY.

Ruislip-Northwood tanácsa nem adott engedélyt egy kórház felépítésére, mert az elűt úgy a stílus, mint szerkezet szempontjából az ottani 1910. évi szabályrendelet meghatározott formáitól.

A terv egy teljesen modern kétemeletes, abszolút sima, fedélnélküli, illetve lapos fedélén napkurára alkalmas terrasz-kiképzésű levegházszerű családi lakóház. Elsőrendű, modern terv. Garage, kerti jelleg, minden a legszebben megoldva.

Nosza, megmozdult az egész építészeti kar. Valamennyi tervezéssel foglalkozó. A legvehemensbben támadták a beadványokkal a maradi tanácsot. A Britt Építészeti Királyi Intézetének elnöksége, az Építész Akadémia tanári kara, a tervező építészek mind megszólaltak. Részben beadványban, részben lapokban tiltakoztak az építést megtagadó határozat ellen. Ilyen argumentumok olvashatók:

Connel és Ward tervezők apostolai a modern

stílusnak, amely egyúttal fényesen demonstrálja az emberi lakás haladásának feltételeit. Nem lehet az ember állandóan barlanglakó! Amiért a szomszédságban más a forma, azért a Kontinensről származó eredeti alakot elfogadhatja ez a kerület is, mert nem maradhat mindig a régi, maradi falusi formában. Lehet jó, vagy rossz a terv: művészet van benne és ezért a vélemény jobbra és balra térhet. Szerencsétlenség az, amikor a pártok elkergetett harca a „stílusok háborújává” lesz.

A legnagyobb emberi tradíció: a haladás. Nem lehet erőszakolni a vasbeton szerkezetet sem, mert az lármás és nem szigeteli a hőt.

A harc eredménye az építészek győzelmével végződött. A disztrikt kupaktanács deferált és megadta az építési engedélyt.

Meg kell jegyeznem, hogy Angliában ma a családi házak építése elsőrangú üzlet. Autóbuszjáratok miatt egész a tengerpartig megy a vállalkozók rendelkezésére rakikarra — eladásra — épített házainak — építő területe. A formák, bizony, amelyek a reklámokon látszanak, mind a régiek és nem a „Ruislip eset” formái.

ÉPÍTÉSZEK, ELLENŐRÖK ÉS ÉPÍTŐMESTEREK MUNKATANÁCS-ÜLÉSE.

Birmingham városának mérnöke, az építészek ellenőre (Surveyor) azt követelte, hogy a vállalkozó azonnal mutassa be az acélszerkezet részletrajzát. A tanács megvitatta a kérdést és ki mondta, hogy 25 nap kell az ilyen fontos szerkezet részletrajzának bemutatására.

Hatásköri összeütközés kőművesek és asztalosok között

Vakolat helyett gipszdeszkát szegeznek a téglafalra, amelyet mint újfajta építési módot eddig ácsok, asztalosok és vakolómesterek is készítettek. A vakolók a maguk részére kívánták biztosítani a szakmunkát, azt hozva fel indokul, hogy a házakat ki kell kenni habarccsal. Az ácsok és asztalosok azért ragaszkodtak hozzá, mert deszka felszegezéséről van szó, amely mindig, hogy faanyag, vagy gipsz! Összeült a Munka Vegyes Bizottsága, amelyben mindenik szakmából, úgy mesterek, mint munkások döntöttek. A döntés az, hogy mindenik szakma végezheti, mert mindenik részére szakmunka.

AZ ANGOL ÉPÍTŐIPARI MUNKÁDOK SZÖVETSÉGÉNEK NYÁRI ORSZAGOS GYÜLESE.

Nem lehet rosszul az angliai építőiparosoknak, mert nyári gyűléstük három napig tartó összejövetellel tartják. Az idei találkozóhely Folkestone tengeri kikötőváros. Itt a közgyűlést és komoly megbeszélést félbeszakítva, hajón átmennek a franciaországi Boulogne-ba. Bankett, bál, lordmayorok, képviselők, sírek, esou-ek és hölgyek jelenlétében.

ÉPÍTÉSZETI KIÁLLÍTÁS AZ OLIMPIAI SPORTTELEPEN, LONDONBAN.

A lezajlott Berlini Nemzetközi Építészeti kiállítás világviszonylatban is óriásinak mondható. London ennek hatása alatt teszi meg azóta minden évben, hogy a modern építészeti kutatások eredményét kiállítás keretében teszi közzé.

Idén szeptember 12. és 26-ika között rendezik Londonban az Építészeti Kiállítást, amelynek előkészítő irodája 43. Essex Street Strand London W. C. 2. alatt működik.

Amiként Berlinben a Reichsforschungsgesellschaft az államtól kapott 10 millió márka segítséggel fejt ki óriási munkát az építészet terén való

kutatások és standardizálások újabb és újabb problémáival, Londonban is hasonló, csak kisebb méretű, de komoly munka folyik.

A British Standard Institut éppen most tette közzé az építészetben alkalmazható eredményeit, amely 200 különféle épületrészletre, berendezési tárgyra vonatkozik. Ezek természetesen mind szerepelni fognak a kiállításon.

A németek a mai napig megőrizték az építészetben való vezető szerepüket, éppen a hangyaszorgalommal végzett óriási arányú és komoly kutatásaik nagyszerű eredményeivel. A német vezető szellem ma ugyanaz, mint amikor Zürich, Köln, S. rassburg és Bécs Bauhüttéi adták a világnak a gótika mestereit. Ez a megőrzhetetlen igazságot lehelő szellem tudta áttörni a ködös Albion minden téren konzervatív szellemét, amely nem tartja ma sem nevelésének a vezető egyének parókás fejét közügyek intézésekor, de megtörte a francia szovinizmus történeti stílusain megrengő építészének tradicionális elfogultságát is. Halad, fejlődik az építészet, amelynek legnagyobb kerékkötői a megcsontosodott régi mesterek, akik nem látják meg a praktikumot, az anyagszerűséget, az igazságot, az igazi gondolatot az építészet működésében. Evezredek kitermelt irányait tartják lefogva és ez nem engedi, hogy helyesen lássanak.

PARLAMENTI INTERPELLÁCIÓ A MUNKÁSHÁZAKRÓL.

Az 1933. évi házépítés-segítő törvény alapján 40.000 munkásházra szavaztak meg államkölcsön-segélyt az építési költség 90 százaléka erejéig. Negyvenezer egyént nyer meg ez a törvény a magántulajdon szentségének! Óriási perspektíva elgondolni ennek a törvénynek a mai államrend érdekében kiható erejét.

Nemelyik társaság tulbecsülte az értéket és nem egészen pontos volt a 90 százalék, amiért aztán néhol megakadt az ügy finanszírozása.

A miniszter kijelentette, hogy a törvényt tel-

jes erejéből kívánja végrehajtani! Ipari és mező munkás egyaránt fedélhez jut, amint az elő van írva! Isténem, hol vagyunk mi az ilyen legmagasabb szociális állami intézkedéstől?

ORSZAGOS FELZUDULÁS A VILÁG LEGOLCSÓBB CEMENTARÁNAK EMELÉSE MIATT.

Egy tonna prima angol portlandcement 1.016 kgr., cetaiban, a kereskedő hasznával, az épület helyszínére szállítva 38 sillingbe került. A cementgyárak ezt 40 sillingre emelték, ami azt jelenti, hogy 10.160 kgr. cement, vagyis egy vagonnál több: 400 sillingbe, tehát 20 angol font-sterlingbe kerül. Az árban papírszák ára benne értendő. Romániában ez az összeg 10.000 lejnek felel meg, míg a romániai cementár 27.000 lej, vagyis közel háromszorosa az anglinak.

A „National Builder” tájékoztató mondja el, hogy tönkre kell menjen az egész építőipar emiatt a drágulás miatt, ami szemérmertlenség, mert a „British Portlandcementgyár” tiszta haszna 1 millió 189 ezer font sterling, míg a „Tunnel Portlandcement Company”-é 213.907 fontot tett ki. Hasonló nagy számokat hoz a többi gyárak jövedelméről és kimutatja, hogy az intern kiosztások, tantiémek levonása után még mindig 25 százalék maradt a tiszta osztalék.

Ily olcsó árak és szociális gondolkodás mellett Anglia mégis fél a mai termelési rend bukásától.

Milyen az új váltóürlap?

A pénzügyminiszteriumnak a Hivatalos Lapban megjelent közleménye szerint az 1934 évi július hó 24-én kelt 2260 sz. királyi rendelet alapján 1934 július 25-én forgalomba hozatnak az új váltóürlapok.

Az ürlapok a következő jellegzetes tulajdonságokkal vannak felruházva:

Nagyság: 12×30 cm.

Viznyomással ellátott papír, a viznyomás az ország címerét és a következő szöveget viseli: **Románia, — Timbru.**

A finom vonásokból álló kék alapnyomás a következő szavakat tartalmazza: „Billet la ordin.”

Az 1934. évszám a színes alapon fehéren tűnik ki.

Minden egyes ürlapon a következő szöveg szerepel fekete betűkkel: (Magyar szövegében.)

Kelt.....on.....19.....Érvényes.....összegre 19.....kor fizetünk ezen.....váltónkért.....rendeletére.....összeget, melynek ellenértékét.....átvettük és lejáratkor a váltótörvény rendelkezései értelmében, megjelent a Monitorul Oficial 1934. máj. 1. 100. számának első részében, fogjuk kiegyenliteni.

Fizetendő.....

(Elfogadó.)

Az ürlapok baloldalán vonalazott diszítész van, „Románia” és „Stema Tării” felirattal. (Románia címere.)

Az ürlap névértéke fekete nyomatu bélyegen van kitüntetve, amely az igazság istennőjét ábrázolja. Az ürlap névértéke betűkben és számjegyekben szerepel a nyomtatványon és azon dombornyomású okmánybélyeg van, amely az ország címerét ábrázolja. A címerre a Románia szót és az értéket préseik be számjegyekben.

UNVERBESSERLICH.

Auf der Schwedenbrücke steht ein Bettler. Der riecht stündig nach Schnaps. Emil geht täglich vorbei, gibt ihm einen Groschen und haelt ihm einen Vortrag gegen den Alkohol. Unlaengst schnuppert Emil und meint:

„Sie riechen ja heute gar nicht nach Alkohol! Haben Sie sich endlich gebessert?”

„Na”, meint der Bettler, „der Wind hat sich gedreht.”

NEMETÓRAN.

— Hogy hívják a papját? — kérdi Kovács Móricától a tanító.

— Kovács Samunak.

— Na és németül?

— Samuel Kohn.

Vas-és fémöntés

Gépműhely

Preziziós szerelmék készítése.

LADISLAU

ASSAEL

LÁSZLÓ

MŰKATÖBBISÉG Arad, Gal. Radnai 35. Gyártom a mezőgazdaság összes gépeit. Kenderfeldolgozó gépek — Malomberendezések saját modelom után készülnek.

Megszigorította az új törvény a bizományi alapon kötött áruügyletek feltételeit

A bizományi árut bármikor visszaveheti a viszonteladótól az áru tulajdonosa — A bizományos köteles az árut legalább a számla-érték erejéig biztosítani

Ha a bizományi szerződésben nincs külön kikötés, a törvény mindig az áru tulajdonosát védi

Az országban uralkodó hitelválság következtében két év óta a kereskedelmi ügyleteknél előszerzővel alkalmazták a bizományi áruszerződést, amely a lehető legnagyobb mértékben biztonságot nyújt az eladónak, hogy vagy a pénzt, vagy az árut megkapja. Az üzleti élet által teremtett joggyakorlatot szentesíti a hivatalos lapban most kihirdetett törvény, amely a kereskedelmi és iparkamarák szövetségének kezdeményezéséből szabályozza a bizományi áruszerződéseket.

A törvény fontosabb intézkedései a következők:

A bizományi szerződés csak írásban jöhet létre és visszavonható a hitelező részéről bármikor, még ha szabott időre kötötték is, ha csak a szerződés másként nem intézkedik. A hitelező minden felmondás és előzetes értesítés nélkül bármikor visszaveheti részben, vagy egészben a bizományosnak eladásra (egyszerre vagy folytatlagosan) átadott árukat és el is szállíthatja őket. Ehhez mindössze törvényes elnöki végzés szükséges, amelynek meghozatalához nem ideznek be feleket, ha a szerződés jogerősen hitelesítve van. Ha csak a felek aláírásával ellátott szerződés áll fenn, akkor a végzés kiadására benyújtott kérelem beérkezése utáni napra idézik be a feleket.

Ezen az úton a hitelező még akkor is elviheti az áruját, ha a szerződésben felmondási idő van kikötve. A bizományos az árut köteles biztosítani legalább a szerződésben, vagy a számlában feltüntetett érték erejéig és köteles a biztosítási díjat pontosan fizetni. Hanyagság esetén a bizományos felelős minden kárért, még vis major esetében is. A biztosított áruért fizetendő esetleges károkozások a hitelező tulajdonát képezik, a mi az intézetnél, amelynél a biztosítás történik, előjegyzésbe kerül.

A bizományos köteles az árukat eredeti csomagolásban tartani és a kijelölt raktárból nem szállíthatja más helyre azokat. Ha ez a szerződésben nincs kikötve, a bizományos csak olyan helyen tarthatja a konszignációs árut, amelyekre pénzügyigazgatóságilag láttamozott szerződése van és minden változásról köteles azonnal értesíteni a hitelezőt, akinek joga van bármikor ellenőrizni és lefektetni a bizományos részére átadott árut.

A bizományi áru karbantartásával és eladásával járó minden költség a bizományosra tereli, aki az árut csak a szerződésben előírt feltételek mellett adhatja el. Ha a szerződés nem intézkedik, vagy a hitelező más írásbeli utasítása sem szabályozza az eladási feltételeket, akkor a bizományos a rábízott árut csak készpénzért, a napi áron adhatja el.

Ha a szerződés nem írja elő a bizományos hasznát vagy jutalékát, akkor csak a hitelező által számlázott árak és az eladási ár közötti különbözet illeti meg. Amennyiben semmiféle számla, jegyzék, vagy szerződés nem intézkedik az eladási árakról, visszatér a bizományos az árut napi áron adta el, jutalékának a megállapításáért a bírósághoz fordulhat.

A hitelben történő eladásoknál a konszignációs áruért járó követelés a hitelező tulajdonát képezi és ha ez kívánja, a bizományos köteles az adósnak jelezni a követelés természetét és eredetét. Ettől fogva a bizományosnak már nincs joga a követelés feletti diszponálásra, annak behajtására, vagy inkasszójára. Ha a bizományos késlekedik, vagy megtagadja az adósnak értesíteni a követelés eredetéről, a hitelező angrosszistának, vagy gyárosnak joga van a bizományos adósaival letiltani a követelt összegeket, kaució letétele nélkül.

Ha a szerződés megengedi a bizományosnak

Száz lejtől tizezer lejtig birságoltak számos aradi iparost és kereskedőt, mert nem volt — egészségügyi engedélyük...

Füres, különös, indokolatlan tömegbirságolás ügyét tárgyalják Aradon az iparosok és kereskedők. A város egészségügyi hivatala sorra birságolja az aradi kereskedőket és iparosokat egy varatlanul kötelezővé tett engedély hiánya miatt.

Körülbelül két-három héttel ezelőtt történt, hogy a városi egészségügyi hivatal ügynökei sorra járták az aradi üzleteket és az érdekeltektől ugynevezett egészségügyi engedély bemutatását kérték.

Az érdekeltek meglepetten vették tudomásul, hogy ilyen engedélyre egyáltalában szükség van, valamennyien kijelentették, hogy nem rendelkeznek a kívánt engedéllyel. Az ügynökök a sorrajárt üzletek címét feljegyezték, nem nyilatkoztak azonban, hogy mi lesz a következménye annak, hogy a kívánt engedélyt nem mutatták fel előttük.

Néhány kereskedő azonnal érintkezésbe lépett ügyvédjével és felvilágosításra kérték arról, vajon kötelező-e az ilyen engedély kiváltása és hogy milyen következményei lehetnek annak, hogy az engedély nem volt birtokukban. Az ügyvédek egyöntetűen megnyugtató módon nyilatkoztak. Kijelentették, hogy ilyen engedélyek kiváltása nem kötelező. Most néhány nappal később kiderült, hogy miért foglalkozott az egészségügyi hatóság az ügygel. Az egészségügyi hivatal ügynökei smét sorra járták az érdekelteket, kiknek

100-tól 10 ezer lejtig terjedő pénzbüntetéstől szóló értesítést kézbesítettek ki.

A kereskedők túlnyomó többségét a városi egészségügyi hivatal megbirságolta, mert nem rendelkeztek megfelelő egészségügyi engedéllyel. Azok a kereskedők, akiket eddig még nem kapcsoltak bele az ellenőrzésbe, nyilvánvalóan ezután kerülnek sorra...

Arad iparos- és kereskedő társadalma nagy megdöbbenéssel fogadta a különös tömegbirságolást,

mert hiszen függetlenül attól, hogy senkinek sem lehet célja az, hogy az áruja is agyonzaklatott adófizetőket ily módon anyagilag megkárosítsa, az eljárás érthetetlen és indokolatlan. Egészségügyi engedélyek szükségességéről azelőtt szó sem esett. Elképzelhetetlen is, miért, mi céttal, milyen oknál fogva szükséges például annak az Alexandri uccai kereskedelmi-irodának egészségügyi engedély, amelyet a többiek között szintén

a hitelben való eladásokat, a bizományos csak szakmabeli kereskedőnek adhat el árut legfeljebb 90 napra elfogadvány, vagy rendelvényi váltó ellenében. A hitelezőnek azonban joga van megtiltani a hitelben való kiszolgáltatást bizonyos élelmiszerek vagy személyeknek.

Más kikötés hiányában a bizományos szolidárisan felelős az általa hitelbe eladott áruk ellenértékének pontos fizetéséért. Ennek érdekében a hitelező kötelezheti a bizományosot, hogy külön könyveket vezessen a bizományi áru kezeléséről és ezeket a könyveket köteles bármikor bemutatni. Ugyancsak köteles a bizományos a hitelezőt a szerződésben előírt időközönként vagy minden két végén értesíteni a történt eladásokról és az eladás módjairól, az adósnak pontos címével.

Az új törvény egy hónaptól két évig terjedő elzárással, valamint 10.000—100.000 lejes pénzbírsággal sújtja a rosszhiszemű bizományosokat.

Ha a hitelező haladékosan ad is vagy elnéz valamit a bizományosnak, ez nem akadályozza meg a büntető szankciók bírósági alkalmazását.

A törvény alkalmazására a régi királyságban érvényes polgári perrendtartás vonatkozó intézkedései a csatolt területekre is vonatkoznak.

megbirságoltak. Az irodában két órástál és hat szék van elhelyezve, mindegyik egészségügyi engedélyt adhat a város egészségügyi hivatala ebben az esetben?

Az érdekeltek elhatározták, hogy

a súlyos sérelem ügyét a polgármester elé viszik

és amennyiben Ursu János dr. polgármester nem intézkedne — esetleg azért, mert a kivetett birságokat már nem tudja visszavonni, — úgy demonstratív módon kivétel nélkül megfélebbeszik a leghasznosabb vegyértékű birságot, amelyet varatlanul és érthetetlenül róttak ki rájuk...

Ajánljuk versenyen felülmúló géphajtó- és tömítő-köteleinket,

malom- és transport hevedereinket. Kókusz-szőnyeg, lábtörő, grádli, bulorázóval, plüss, arik, bulorugó, mindenféle kárpitoskellék. Zsák, zsinor, kötél, ponyva, tömlő, kender, len, és juta-gyártmányok

Schönberger és Grünstein R. T.

Arad, új Neuman ház

ROKOKÓ.

— Ifjú Kohn a házasságközvetítőnél van, aki örömmel újságolja, hogy az illető lány rettentően gazdag.

— Na, máris el van véve.

— Na igen, Kohn ur, de figyelmeztetnem kell, hogy a lány lába görbe...

— Mi az, hogy görbe? Direkt kedvemem a rokokó stílus...

AUGUSZTUS 15-ÉN JAR LE AZ 5 SZÁZALEKOS KEDVEZMÉNYŰ ADÓFIZETÉS.

Az aradi behajtási pénzügyigazgatóság és az adóhivatalok lapunk útján hívják fel a figyelmet arra, hogy augusztus 15-én lejár az 5 százalékos kedvezményű adófizetés határideje. Ezt mindazok élvezik, akik a július, augusztus és szeptemberi adójukat augusztus 15-ig befizetik. Természetesen azok is 5 százalékos engedményt kapnak, akik esetleg már most kiegyenlítették az év végéig járó adójukat.

FORRÁS.

Móricz nem készült a földrajzból. A tanító mérgesen ráförmed:

— Hát még azt a helyet sem tudod, ahol a víz elötr?

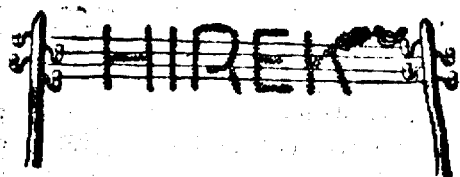
— De igen. Az a hely a bugyogó.

UCCAI ISMERKEDES.

— Engedje meg, kisasszony, hogy felajánljam az ernyőmet.

— De hisz nincs is magánál ernyő.

— Nem baj, mert az eső sem esik...

AZ IPAROS

Megjelenik minden pénteken.

Előfizetési ára egész évre intézménynek és nagy cégeknek 1000 lej, fél évre 500 lej. Iparosoknak egész évre 300 lej, fél évre 150 lej, negyed évre 75 lej.

Hirdetés négyzetcentiméterenként 4 lej. Éves kötéseknél árendomény.

Redakcia és adminisztráció — Szerkesztőség és kiadóhivatal — Redaktion und administration Arad, Căminul Industriilor-Iparos Otthon.

AZ ARADI ÉPÍTÉSI BIZOTTSÁG TAGJAI VISSZAVONTAK LEMONDÁSUKAT.

Néhány nappal ezelőtt feltűnést keltett az a nézeteltérés, ami Arad város megválasztott építészeti bizottsága és a város vezetősége között keletkezett és végül is az építészeti bizottság lemondásához vezetett. A véleménykülönbséget az okozta, hogy az átmeneti bizottság hozzájárult egy olyan építkezési tervhez, amit előzőleg az építészeti bizottság nem véleményezett kedvezően. Most az ügyben érdekes fordulat állott be: helyreállt a béke. Ursu János dr. polgármester kijelentette, hogy a város vezetőségének nem állott szándékában az építészeti bizottságot dezavualni. Ennek alapján az építészeti bizottság a benyújtott lemondását visszavonta, tehát ismét szent a béke a város és a szakbizottság között.

— Csak az utazhat külföldre, aki bizonyítani tudja, hogy költségei fedezésére van pénze. Bucurestiből jelentik: A rendőrigazgatóság közli: Több utas, aki az utóbbi időben külföldre utazott, diplomáciai képviselőinkhez fordult azzal a kéréssel, hogy segítsék visszatérését. Erre való tekintettel a közeljövőben csak azoknak adnak útlevélt, akik bizonyítani tudják, hogy úgy a külföldi utazás, mint az ott tartózkodás költségeinek fedezésére megfelelő összeggel rendelkeznek.

JÓ FELESEG.

— Gondolod, Pici, hogy ki fogsz jönni a fizetésemből?

— En igen, Fridolin, de miből élsz majd meg te?

AUGUSZTUS 15 AZ ESEDEKES AUTOADÓ FIZETÉSÉNEK VÉGSŐ TERMINUSA.

A pénzügyminiszter tudomására hozza az autójárművek tulajdonosainak, akik még eddig nem fizették ki a folyó évi április-július hónapra eső autoadójukat, hogy a hátralék kifizetésére legutolsó terminusképpen 1934. augusztus 15-ig ad végső határidőt. Aki e határidő lejártával nem fizeti ki a hátralékot, az autómobiladóról szóló törvény 8 fejezetében meghatározott bírság alá esik, amely egyenlő összegű a hátralékos adótartozás összegével.

DER GRUND.

„Warum die Maenner eigentlich immer am Abend ausgehen?” — „Manche gehen aus, weil sie kein Heim haben, die anderen wieder — weil sie eines haben”.

TÖBB TULAJDONOS BIRTOKÁBAN LEVŐ INGATLANOKNÁL MINDEN TULAJDONOSRA KÜLÖN VETIK KI A SUPRACOTÁT.

A pénzügyminiszter újabb körrendeletet intézett a pénzügyigazgatóságokhoz az ingatlanok után fizetendő supracoták kiszámítása tekintetében. Olyan ingatlanokról van szó ugyanis, amelyek több tulajdonostárs közös tulajdonát képezik. Az eddigi rendszer az volt, hogy némely adóhivatal, az egész ingatlan jövedelme után vetette ki a supracotát, tekintet nélkül arra, hogy az egyes tulajdonostársakat az ingatlanokból milyen hányadrészek illetik. Az utasítás értelmében a jövőben minden tulajdonostársra külön kell kivetni a supracotát, az öt illető ingatlan hányadrész után számított jövedelem alapján.

HATVAN SZÁZALEKOS UTAZÁSI KEDVEZMÉNY A LIPCEI MINTAVASARRA.

A lipcei őszi mintavásár augusztus 23-án kezdődik és augusztus 30-ig tart. A nemzetközi vásár látványossága a huszonkilenc csarnokban elhelyezett mintavásár lesz, amelyben az összes iparágak legújabb készítményeikkel vesznek részt. A rendezőség különös gondot fordít a külföldi látogatók fogadtatására. A német vasutak a lipcei mintavásár látogatói részére hatvan százalékos utazási kedvezményt biztosítottak minden németországi vasútvonalon. Ez a kedvezmény abban különbözik a külföldieknek nyújtott általános kedvezménytől, hogy nem kötelez hét napos németországi tartózkodásra és ezeket a kedvezményes vasúti jegyeket nem szükséges már külföldön megváltani. A kedvezményes vasúti jegy biztosítja az utazást a német határtól Lipcséig és vissza, de feljogosítanak a lipcei őszi mintavásárral kapcsolatosan Németország területén rendezett összes körutazásoknál a hatvan százalékos kedvezményre.

JULIU LINK

Dentist—Fogász

diplome medaille

Timisoara, I. Sft. Gheorghe No. 6.
(v. Arany Szarvas-épület)

NICHT NOTIG.

Haben Sie sich schon die Gemäldeausstellung angesehen? — „Nein, das haben wir nicht nötig, unser aeltester Sohn malt selbst.”

PENZÜGYMINISZTERI RENDELET A GYAPJUFONAL VAMJARÓL.

A pénzügyminiszterium körrendeletet adott ki az összes vámbizottságokhoz, amelyben közli, hogy a központi vámbizottság véleménye alapján, az 1930. március 1-én kiadott 6500. számú körrendeletét a következőképpen módosítja:

Az iparvállalatok számára behozott gyapjúfonalat olyan esetben kell a fenti rendelet szerint vámolni, ha legalább öt kilogram súlyu nagyobb szomagokban érkeznek, gombolyagok, vagy matringok formájában, amennyiben minden egyes gombolyag legalább kétszáz gramot nyom és semmiféle etikettel vagy speciális kötélekkel nincs ellátva. Természetes, hogy a gombolyagokba, vagy matringokba göngyöltett fonalaknak nem szabad megszakítottnak lenniük.

DAS SCHLIMME KIND.

„Robert, kannst du nicht brav sein”, schimpft die Mama, „was würde der Herr Lehrer sagen, wenn du in der Schule so schlimm waerst?”
„Er würde sagen: „Gib Ruh, du bist hier nicht zu Hause.”

A nyár már nem hoz gondot.

— Kérl ruháimat

Hoszpodár-hoz küldöm

átfesteni, vagyileg tisztítani.

Arad, Strada Stroiescu 13.
és Strada Eminescu 3

SZERELEM.

Csiperke ur kedves ajándékot kap a menyasszonyától. Sajátkezűleg himzett papucs az ajándék, amelyen ott diszeleg a diszes betűhímzés: AUS LIEBE. És pedig úgy, hogy a ballábon az AUS, a jobblábon a LIEBE.

Csiperke urat meglátogatja a barátja. Közli vele, hogy a szerelmes menyasszony multja nem éppen tiszta, de a jelenje ezzel szemben éppen eléggé gyanus.

Szegény Csiperkét nagyon lehervasztja barátja közlése. Rezsnyáltan nézegeti a lábán virító himzett papucsot. Egyszerre kegyetlen vigorgás ül ki arcára. Lehajol és a bal papucsot a jobb lábára, a jobbot meg a balra huzza. Most már a himzett szöveg így hangzik: LIEBE AUS.

Aradi Polgári Jótékony Egyesület

Directiunea Grupelor de Inmormantare a Reunionei Civile de Binefacere din Arad prin prezenta comunică cu asociații, că contizațiunile de dces sunt scaden-te până la numărul curent:

Az Aradi Polgári Jótékony Egyesület Temetkezési Csoportjai Igazgatósága ezúton közli a. t. tagjaival, hogy a halálzási járulékok a következő sor-számokig esedékesek:

In grupa I. csoportban 706. Soția lui Gheorghe Roman Györgyné. — In grupa II. csoportban 800. Pavel Drecean Pál.

Rugăm membrii a anunța schimbările de domiciliu la efectuarea ații cotizațiilor.

Kérjük tagjaink lak-cimváltozásait a halálzási járulékok rendezésével egyidejűleg bejelenteni.

Aradi Iparosok Temetkezést Segélyző Csoportja

Directiunea Grupelor de Ajutor de Inmormantare a Industriilor din Arad face cunosut membrilor cari sunt in restanta cu cotizațiile lor, să achite restanța in interesul lor propriu, fiindcă in conformitatea §-lui 14 și 15 din statute calitatea lor de membri respiră automatic, adică dacă membrul decedează între timp, nu se poate acorda ajutorul.

Az aradi Iparosok Temetkezési Segélyző Csoportja Igazgatósága értesíti a csoport azon tagjait, akik halálzási járulékaikkal hátralékban vannak, azt saját érdekükben rendezzék, mert a csoport szabályzatának 14. és 15-ik §-a értelmében tagjai joguk automatice megszűnik, azaz ha a tag közben elhal, a segély nem folyósítható.

Cotizațiunile sunt scadente după următorii membri decedați:

A fizetés a következő elhunyt tagjaink után esedékes:

In grupa A. csoportban 786. Iosif Hettmann József.

In grupa B. csoportban 779. Ludovic Molnár Lajos.

UJ KÖZEPÜLETEK TIMISOARAN.

A munkügyi miniszterium Timisoaran több nagyobb építkezést tervez. Így megépítik a tanonc-otthonok palotáját, a munkakamara és a munkabirodás otthonait. A közegészségügyi miniszterium tízmillió lej költséggel a kerületi munkáspénztár részére új otthont létesít. A kormány leiratot intézett a városhoz és a tervbe vett épületek számára megfelelő telkek adományozását kéri. A város ideiglenes bizottsága legközelebb meghatározza, hogy ezekre a célokra hol adományoz telkeket.

MÁTKASÁG.

Záli szeretne a vőlegényével egyedül maradni, de a Móricka különböző ürügyek alatt állandóan körülöttük lábatlankodik. Záli megunja a dolgot és rászól:

— Hallod, Móricka? Ha jó leszél és kimész játszani, a bácsi feleségül vesz engem és az esküvőre szép új ruhát fogsz kapni.

Móricka legyint a kezével:

— Ugyan, mondat ezt te már a másdik kőtől is!

NYILTTÉR

(E rovat alatt közöltekért nem vállal felelősséget a szerkesztő.)

NYILATKOZAT.

A timisoarai ipartestület választmánya 1934 július hó 31-én megtartott ülésén megállapította, hogy felelőtlen és eddigelé még ismeretlen egyének azon célzattal, hogy ipari intézményeinket szétszüllessék, egy brosurát terjesztenek, amely brosur a Virgil Marian nevé munkaminiszteriumi vezérfelügyelő urnak állítólagos megállapításait tartalmazza. Megállapítani kívánjuk, hogy a brosur politikai célokat szolgál és az abban foglalt téves megállapítások és következtetések miatt bírói uton szerzünk magunknak elégtételt.

Timisoara, 1934. augusztus hó 2-án.

A timisoarai ipartestület választmánya nevében:

OLARIU PÉTER, elnök.